

Dod â phobl a gwasanaethau ynghyd

Adroddiad Blynnyddol
2009/10

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Bwrdd Iechyd Prifysgol
Betsi Cadwaladr
University Health Board

Y gorau yn y maes

Mae ein cyfeiriad strategol wedi seilio ar bum thema sef ei wneud yn
ddiogel, well, weithio, gadarn a digwydd

**“Ni fuaswn wedi gallu
cael triniaeth fwy
proffesiynol yn
unrhyw le ac rwy’n
ddiolchgar iawn i’r
GIG a’r staff
meddygol a
edrychodd ar fy ôl”**

Mr B, claf

Cafodd dau Feddyg Teulu o
Ogledd Cymru wobrau gan
Goleg Brenhinol y
Meddygon Teulu ym mis
Rhagfyr 2009. Enillodd Dr
Ian Williams (*yn y llun gyda
Phrif Swyddog Meddygol
Cymru*) o Feddygfa Gyffin,
Conwy wobwr “Meddyg
Teulu'r Flwyddyn” wedi iddo
gael ei enwebu gan un o'i
gleifion a ddywedodd:

*“Mae bod yn ddoctor grêt yn golygu mwy na rhoi pils yn
unig; mae’n golygu helpu pobl i fyw a theimlo’n dda am eu
hunain. Rwy’n fyw oherwydd y gofal a gefais gan Dr
Williams – helpodd fi i newid fy mywyd a gallaf weld
dyfodol”.*

Cafodd partner Dr Williams - Dr Gwynfor Evans yr ail wobwr
yn yr un category.

Cynnwys

03 Croeso gan y Cadeirydd

04 Rhagair gan y Prif Weithredwr

05 Amdanom Ni

Sut Rydym Wedi’n Trefnu -
Sut Rydym yn Darparu
Gwasanaethau - Proffiliau
Penaethiaid Staff a
Blaenoriaethau'r Flwyddyn -
Cydnabyddiaeth am ein
Gwaith - Gwella lechyd yng
Nghymru

13 Ei wneud yn ddiogel

Ymgyrch 1000 o Fywydau -
Rheoli Haint - Iechyd a
Diogelwch - Llywodraethu
Gwybodaeth - Iechyd a Lles
Galwedigaethol - Paratoi ar
gyfer Argyfwng - Ffliw

Pandemig - Gwasanaethau
Gofal Cychwynnol: Sylfaen
Gofal Iechyd - Datblygu
Gwasanaethau Cychwynnol a
Chymuned - Prosiect
Arddangoswr Rheoli Cyflyrau
Cronig - Cefnogi Hunan Ofal

22 Ei wneud yn well

Iechyd y Boblogaeth -
Monitro ein Gwasanaethau -
Barn Pobl am eu Profiadau -
Cynnwys Staff Drwy
Gyfathrebu Da - Y Gymraeg -
Cydraddoldeb, Amrywiaeth a
Hawliau Dynol - Monitro'r
Gweithlu - Ymchwil a
Datblygiad - Archwilio Clinigol

31 Ei wneud yn gadarn

Ein Bwrdd Iechyd Prifysgol -
Aelodau Annibynnol - Tîm
Gweithredol - Rheoli Risg -
Perfformiad - Pryderon

36 Gwneud iddo weithio

Ystadau - Gofal yn yr Ysbyty
- Materion Amgylcheddol: Ein
Hôl Troed Carbon -
Absenoldeb Oherwydd
Salwch - Adroddiad Ariannol -
Diddordeb Cyfarwyddwyr ac
Aelodau - Datganiad o
Reolaeth Fewnol -
Cynladwyedd Ariannol -
Adolygiad Gweithredol ac
Ariannol - Cyflawni Balans
Ariannol Gweithredol -
Datganiad Creu'r Cysylltiadau

58 Gwneud iddo ddigwydd

Datblygu'r Sefydliad -
Gweithio Mewn Partneriaeth
Gydag Undebau Llafur -
Partneriaeth â Phrifysgolion -
Sut i Gysylltu â Ni

Croeso gan y Cadeirydd

Croeso i Adroddiad Blynyddol cyntaf y Bwrdd Iechyd Prifysgol. Daw ein nod i fod y 'gorau yn y maes' o'n pobl a'r boblogaeth rydym yn eu gwasanaethu. Rydym yn falch ac yn freintiedig i fod yn rhan o'r Bwrdd Iechyd mwyaf yng Nghymru ac rydym yn cymryd ein cyfrifoldeb i wella iechyd a lles y boblogaeth o ddifrif.

Cymerodd Llywodraeth Cynulliad Cymru'r cam arloesol a chadarn o greu system gofal iechyd integredig trwy ddiddymu'r farchnad fewnol. Felly rydym wedi gallu dwyn ynghyd gwasanaethau iechyd cyhoeddus, cychwynnol, cymunedol, iechyd meddwl ac ysbyty llym am y tro cyntaf ac mewn partneriaeth â llywodraeth leol a'r sector gwirfoddol.

Fel Bwrdd Iechyd Prifysgol, bellach gallwn ganolbwyntio ar brofiad cyfan pobl eraill i wneud yn siŵr bod gweithwyr proffesiynol y GIG a gweithwyr eraill yn cydweithio er budd pawb. Mae ein Hadroddiad Blynyddol yn disgrifio ychydig o'r gwaith ardderchog a wnaethpwyd hyd yma i wireddu hyn.

Ein staff yw ein hadnodd mwyaf gwerthfawr. Er ein bod wedi bod trwy gyfnod o aildrefnu, rydym wedi gweld llawer yn rhoi eu pryderon i'r neilltu i wneud yn siŵr bod anghenion cleifion, defnyddwyr y gwasanaeth, gofalwyr a theuluoedd bob amser yn dod yn gyntaf. Busnes mwy nag arfer oedd ein harwyddair a gweithiodd y staff yn unol â hyn. Rydym yn falch o'u hymrwymiad, penderfyniad a chadernid llwyr i wneud gwahaniaeth i bobl eraill.

Mae cefnogaeth a pherthnasau gwaith da â'n partneriaid sy'n undebau llafur wedi helpu i wneud y trosglwyddiad i sefydliad newydd yn fwy diffwdan. Diolchwn iddynt am hyn.

Michael Williams
Cadeirydd

Rhagair gan y Prif Weithredwr

Wrth i'r Bwrdd Iechyd Prifysgol ymestyn ar draws Gogledd Cymru, sylwyd ar anghyfiawnder o ran mynediad, darpariaeth gwasanaeth a safonau gofal. Rydym yn benderfynol o godi safonau ar draws Gogledd Cymru ac er ein bod wedi dechrau ar hyn, mae angen gwneud mwy. Mae cryfhau natur ddwyieithog ein gofal yn amcan allweddol i helpu cyflawni hyn. Rydym ar ddechrau siwrnai hir ond gwerth chweil i wireddu ein dyheadau.

Mae rhan o hyn angen clinigwyr cryf y bydd eu harweiniad yn arwain at ostyngiad o ran niwed, amrywiaeth mewn ymarfer a gwastraff. Mae'r un ar ddeg Grŵp Rhaglen Glinigol â'r Penaethiaid Staff a thimau yn dwyn pobl ynghyd i wneud yn siŵr bod safonau'n gwella a bod teuluoedd yn cael budd.

Hyd yma rydym wedi gweld newidiadau o ran iechyd meddwl, plant a phobl ifanc, llawfeddygaeth a meddygaeth i enwi ond ychydig, ond eto mae angen gwneud mwy.

Mae ein statws Prifysgol yn bwysig iawn i ni. Mae'n helpu i adeiladu astudiaeth academiaidd ac ehangu ymchwil a datblygu. Mae bod yn rhan o'r Grŵp Gwyddorau Iechyd Academiaidd Cydweithredol, sy'n ehangu Ysgol Glinigol Gogledd Cymru ac yn gweithio tuag at ysgol feddygol gyfun ym Mhrifysgol Bangor, wedi dechrau. Edrychwn ymlaen at ddatblygiadau 2010/11 yn hyn o beth.

Rydym yn gobeithio y byddwch yn mwynhau'r Adroddiad Blynyddol hwn. Mae'n rhoi blas ar yr hyn sydd wedi digwydd ers ein ffurfio ym mis Hydref 2009, ond mae'n dangos yr hyn sydd wedi'i wneud ac yn bwysicach yr hyn gellir ei wneud â'r gweithlu ardderchog ac ymroddedig sydd gennym yng Ngogledd Cymru.

Mary Burrows
Prif Weithredwr

Amdanom ni

Sefydlwyd Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr (y cyfeirir ato o hyn ymlaen fel y Bwrdd Iechyd) fel sefydliad iechyd statudol ar 1^{af} Hydref 2009 yn dilyn rhoi rhaglen ddiwygio genedlaethol y Cynulliad Cenedlaethol ar gyfer y GIG yng Nghymru ar waith, sef *Cymru'n Un*.

Rydym wedi cymryd drosodd cyfrifoldebau'r chwe Bwrdd Iechyd Lleol (Ynys Môn, Conwy, Sir Ddinbych, Sir y Fflint, Gwynedd a Wrecsam) ac Ymddiriedolaethau GIG Gogledd Cymru a Gogledd Orllewin Cymru. Roedd dyhead i gael trefniadau gweinyddol ar gyfer y GIG yng Nghymru sy'n effeithiol er mwyn gwella ansawdd, perfformiad a hygyrchedd gwasanaethau i gleifion yn gyrru'r newid hwn.

Ein Bwrdd Iechyd yw'r sefydliad iechyd mwyaf yng

Nghymru, yn darparu amrediad llawn o wasanaethau ysbyty llym, cychwynnol, cymunedol ac iechyd meddwl i boblogaeth o tua 676,000 ar draws chwe sir Gogledd Cymru yn ogystal â rhai rhannau o Ogledd Powys, Swydd Caer a Swydd Amwythig.

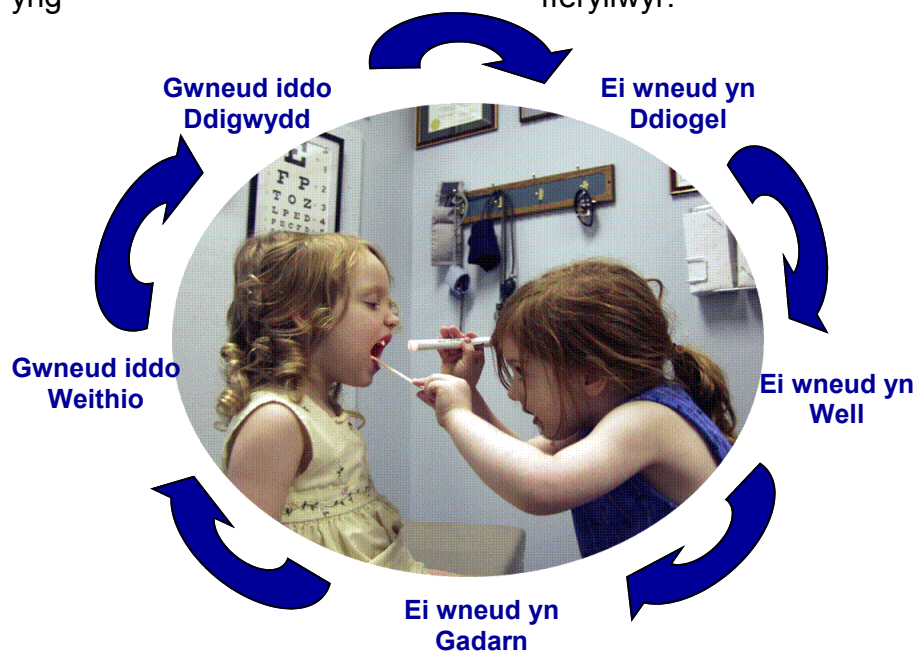
Mae'r Bwrdd Iechyd yn sefydliad sy'n cael ei arwain yn glinigol ac yn broffesiynol gan weithredu mewn fframwaith llywodraethu datganoledig trwy ei Grwpiau Rhaglen Glinigol a Chorfforaethol.

Mae'r ddogfen *Cyfeiriad Strategol 2009/12* yn manylu ar ein hegwyddorion â phum thema allweddol sef ei wneud yn ddiogel, well, weithio, gadarn a gwneud iddo ddigwydd.

Yr egwyddorion hyn yw sylfaen penodau'r Adroddiad Blynnyddol ac maent yn dangos yr hyn rydym wedi'i wneud hyd yma.

Rydym yn falch i gyflogi oddeutu 17,000 aelod o staff ac mae gennym gyllideb o oddeutu £1.2 biliwn. Rydym yn gyfrifol am redeg tri ysbyty cyffredinol dosbarth (Ysbyty Gwynedd ym Mangor, Ysbyty Glan Clwyd ger Y Rhyl, ac Ysbyty Maelor Wrecsam) yn ogystal â 22 ysbyty llym a chymuned arall, a rhwydwaith o dros 90 o ganolfannau iechyd, clinigau, canolfannau timau iechyd cymunedol ac unedau iechyd meddwl.

Rydym yn cydlynu gwaith 121 meddygfa a gwasanaethau'r GIG sy'n cael eu darparu gan ddeintyddion, optegwyr a fferyllwyr.

Sut rydym wedi'n trefnu

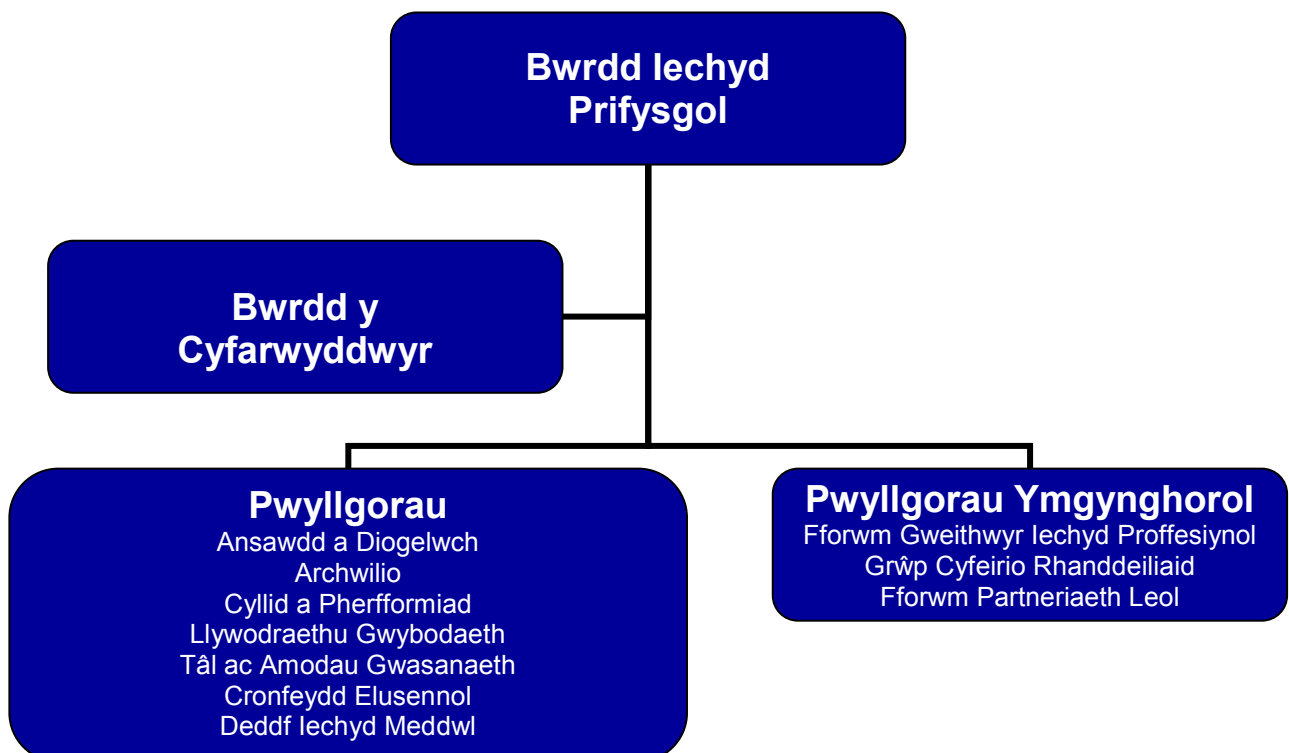
“Wrth ddatblygu ein strwythurau pwyllgorau a staff, mae ein rhwymedigaeth ac ymrwymiad yn parhau yn ddiwyro wrth fynd i'r afael ag iechyd cyhoeddus, atal a thriniaeth ar gyfer dinasyddion Gogledd Cymru, a sicrhau bod staff yn cael eu trin yn deg.”

Rydym wedi datblygu ein Bwrdd Iechyd a strwythurau pwyllgor fel mae'r diagram yn dangos.

Mae pob un o'r pwyllgorau ffurfiol wedi cytuno ar Gylch Gorchwyl sy'n nodi eu pwrpas, nodau ac aelodaeth, ac yn manylu ar y llinellau adrodd ac atebolrwydd. Mae ymrwymiad y Bwrdd i fod yn agored ac eglur wrth gynnal ei holl fusnes yn ymestyn yn gyfartal i'r gwaith a gynhelir ar ei ran gan bwyllgorau, y mae pob un yn cael ei gadeirio gan aelodau annibynnol yn hytrach na swyddogion cyflogedig y Bwrdd Iechyd. I gefnogi'r diwylliant hwn, mae'r Bwrdd yn derbyn cofnodion pob pwyllgor yn ystod sesiwn gyhoeddus.

Mae'r Pwyllgor Archwilio yn bwyllgor allweddol sy'n cynghori ac yn rhoi sicrwydd i'r Bwrdd a oes trefniadau llywodraethu effeithiol ar waith, i gefnogi penderfyniadau cadarn a chyflawni amcanion corfforaethol, yn unol â'r safonau llywodraethu da a bennwyd ar gyfer y GIG yng Nghymru.

Rydym wedi trefnu'r amrywiaeth a chymhlethdod o wasanaethau clinigol ar draws Gogledd Cymru i Grwpiau Rhaglen Glinigol (GRhGau). Mae Pennaeth Staff yn arwain pob un o'r un-ar-ddeg GRhG sef gweithiwr proffesiynol â chymwysterau clinigol sy'n ymarfer, sy'n gyfrifol am wasanaethau ac yn cael ei gefnogi/chefnogi gan dîm o glinigwyr a rheolwyr.

Sut rydym yn darparu gwasanaethau

Mae ein strwythurau staffio'n parhau i gael eu datblygu ar draws pob grŵp Rhaglen Glinigol a Chorfforaethol, ac mae'r rhan fwyaf o uwch benodiadau bellach wedi cael eu gwneud. Mae Tîm Gweithredol y Bwrdd Iechyd wedi'u lleoli ar draws Gogledd Cymru, a byddant yn cyfarfod bob wythnos i sicrhau bod busnes craidd y sefydliad yn mynd rhagddo. Maent yn arwain datblygiad clinigol strategol ac yn gyfrifol yn weithredol am eu staff wrth ddarparu gofal diogel ac effeithiol.

Proffiliau Penaethiaid Staff a blaenoriaethau'r flwyddyn

Anaestheteg, Gofal Critigol a Rheoli Poen - Dr David Counsell

Anaesthetegydd Ymgynghorol yn Ysbyty Maelor Wrecsam ers 2001, daeth i Ogledd Cymru ar ôl treulio 10 mlynedd fel ymgynghorydd yn Blackpool. Mae'n gweithio o fewn tair prif elfen y gwasanaeth anaestheteg – poen, gofal critigol ac anaesthesia cyffredinol.

Mae gwneud llawdriniaeth dydd yn ymarfer normal, defnyddio technoleg newydd i wella deilliannau a gwasanaeth rheoli poen cymunedol i wasanaethu.

Canser a Meddygaeth Lliniarol - Dr Matthew Makin

Ymgynghorydd mewn Meddygaeth Lliniarol yn Wrecsam ers 2001, bu Matt yn Arweinydd Clinigol ar gyfer Gwasanaethau Canser ers 2004 cyn cymryd swydd Pennaeth Staff Gwasanaethau Canser yn Ymddiriedolaeth GIG Gogledd Cymru.

Mae'n Athro Ymweld ar gyfer Meddygaeth Lliniarol ym Mhrifysgol Glyndŵr. Mae ganddo MA mewn Moeseg Feddygol yn ogystal â MD mewn Ffarmacoleg.

Eu meysydd ffocws yw bod y gorau yn y maes o ran gofal canser gwledig, gwelliannau o ran meddygaeth liniarol a gwella'r sylfaen academiaidd ac ymchwil.

Achosion Brys, Llawfeddygaeth Arbenigol a Deintyddol - Dr Tony Shambrook

Anaesthetydd Ymgynghorol yn Ysbyty Gwynedd ers 1995 a Chyfarwyddwr Clinigol, mae wedi arwain a gweithredu llawer o arloesi arwyddocaol yn y maes. Roedd yn rhan bwysig o rôl Ymddiriedolaeth GIG Gogledd Orllewin Cymru fel safle pilot ar gyfer y Contract a Ddiwygiwyd i Ymgynghorwyr yng Nghymru.

Bydd ei ymrwymiad i wella gwasanaeth gofal llawfeddygol a deintyddol trwy arloesi ac ymarfer gorau yn helpu i sicrhau mai'r gwasanaethau hyn yw'r 'gorau yn y maes' yng Nghymru. Mae hyn yn cynnwys arloesi o ran gwasanaethau orthopaedig a datblygu ymarfer llawfeddygol cynaliadwy a diogel.

Patholeg - Dr Mark Lord

Histopatholegydd Ymgynghorol yw Dr Lord yn Ysbyty Gwynedd ac yn y gorffennol roedd yn Gyfarwyddwr Clinigol Dros Dro ar gyfer Cyfarwyddiaeth Diagnosteg Ymddiriedolaeth GIG Gogledd Orllewin Cymru. Cafodd Dr Lord ei benodi i'w swydd bresennol yn 2002.

Mae wedi bod yn canolbwyntio ar ddatblygu gwasanaethau wedi'u rhwydweithio yng Ngogledd Cymru ar gyfer Histopatholeg a

Cytopatholeg. Mae ganddo ddiddordebau mewn Cytopatholeg, Patholeg Arennol, y Frest a Gynaecolegol ac mae'n Batholegydd Paediatric hyfforddedig. Ef yw'r Unigolyn Dynodedig dan y Ddeddf Meinweoedd Dynol ar gyfer gwasanaethau marwly a theatr. Yn y gorffennol roedd yn ymarferydd Meddygaeth Teulu ac ef oedd cadeirydd Grŵp Iechyd Lleol Ceredigion cyn iddo symud yn ôl i'r gwasanaeth labordy.

Meddygaeth Cychwynnol, Cymunedol ac Arbenigol - Dr Olwen E Williams OBE

Astudiodd Dr Williams feddygaeth ym Mhrifysgol Lerpwl a chychwynnodd ar yrfa ym maes Meddygaeth Cenhedlol-Wrinol ym 1988. Cafodd ei phenodi i'w swydd bresennol fel Ymgynghorydd ym Meddygaeth Genhedlol-Wrinol yn Ysbyty Maelor Wrecsam ac Ysbyty Glan Clwyd yng Ngogledd Cymru ym 1992 a daeth yn Gyfarwyddwr Gwasanaethau Iechyd Rhywiol yn 2007. Hi sy'n arwain y Grŵp Rhaglen Glinigol.

Ei diddordebau arbennig yw camdriniaeth rywiol mewn plant, iechyd rhywiol pobl ifanc a HIV/AIDS.

Mae'n aelod statudol o Gomisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol Cymru ers 2007. Gwnaethpwyd Dr Williams yn Gymrawd Anrhydeddus o Brifysgol Cymru, Bangor yn 2005 a chafodd ei hanrhydeddu ag OBE am wasanaethau i Feddygaeth yng Nghymru yn Anrhydeddau Penblwydd y Frenhines.

Mae Dr Williams â'i thîm yn arwain wrth integreiddio meddygaeth gychwynnol a chymunedol a gwelliannau o ran gofal achosion brys, gan adeiladu ar yr ymarfer gorau sydd eisoes ar waith yng Ngogledd Cymru.

Radioleg - Dr Robert Byrne

Radiolegydd Ymgynghorol yw Dr Byrne yn Ysbyty Glan Clwyd ac yn y gorffennol ef oedd Pennaeth Staff Radioleg yn Ymddiriedolaeth GIG Gogledd Cymru.

Mae gwasanaethau delweddu yn hanfodol wrth gefnogi gwasanaethau gofal cychwynnol ac eilaidd.

Bu ffocws Dr Byrne ar fynediad uniongyrchol ar gyfer meddygaeth teulu, gwella'r dechnoleg rhwng ysbytai a meddygaeth teulu, cyflwyno technegau newydd i leihau ymyriadau a datblygu gwasanaethau cynaliadwy ar gyfer y dyfodol.

Gofal Merched a Mamolaeth - Mr Nigel Bickerton

Gynaecolegydd ac Obstetregydd Ymgynghorol yw Mr Bickerton yn Ysbyty Glan Clwyd. Ef yw Ymgynghorydd Coleg Rhanbarthol Gogledd Cymru, Addysg Feddygol a Deintyddol Ôl-raddedig Prifysgol Caerdydd.

Mae mynd i'r afael â gofal mamolaeth ym maes bydwreigiaeth a gwella mynediad at ofal mewn amgylchedd lle mae'r gweithlu arbenigol yn lleihau yn heriau y mae clinigwyr a rhanddeiliaid wedi bod yn gweithio trwyddynt i wneud yn siŵr bod gwasanaethau'n ddiogel yn y dyfodol.

Therapiau a Chefnogaeth Glinigol – Mr Clive Sparkes

Clive Sparkes yw Ymgynghorydd / Cyfarwyddwr Awdioleg ac mae'n Wyddonydd Clinigol cofrestredig yn Uned Awdioleg Ysbyty Glan Clwyd. Ei ddiddordebau lleol yw Awdioleg Paediatrig, Datblygu'r Gwasanaeth a Gwybodeg Meddygol.

Ymhlith ei benodiadau y tu allan i'r sefydliad mae'n aelod o Bwyllgor Cyngori Gwyddonol Cymru, y Pwyllgor Cyngori Sefydlog Arbenigol ar Awdioleg ac mae'n Uwch Ddarlithydd Anrhydeddus mewn Astudiaethau Iechyd.

Nodau'r GRhG hwn ar hyn o bryd yw integreiddio amrywiaeth o wasanaethau therapi a gwyddonol, lleihau anghyfiawnder a gwella gwasanaethau i'r anabl.

Plant a Phobl Ifanc – Dr Brendan Harrington

Mae Dr Harrington wedi bod yn Baediatregydd Ymgynghorol yn Wrecsam ers 1998. Cyn dod i weithio yng Nghymru roedd yn Ddarlithydd Iechyd Plant ym Mhrifysgol Manceinion, gan ymgymryd ag ymchwil mewn meddygaeth newyddenedigol. Mae wedi ymwneud llawer ag Addysg Feddygol ar lefelau lleol, rhanbarthol a chenedlaethol.

Datblygu gwasanaethau sy'n gymunedol ag awdurdodau lleol sy'n bartneriaid, gwell cefnogaeth nyrsio mewn ysgol a gwella gofal llym yw ei brif nodau ar gyfer y flwyddyn gan ddefnyddio'r niferoedd sy'n lleihau o staff meddygol iawn sy'n cael hyfforddiant paediatreg i arwain at ddull o weithredu sy'n fwy tebyg i dîm amlddisgyblaethol.

Iechyd Meddwl ac Anabledd Dysgu – Dr Giles Harborne

Ymgynghorydd mewn Seiciatrig Adsefydlu ac Oedolion yn Wrecsam ers 1995, mae'n gweithio gydag oedolion ifanc â salwch meddwl difrifol ac sy'n anablu, ac mae wedi sefydlu rhwydwaith o wasanaethau adfer a byw â chefnogaeth ar draws yr ardal.

Symudodd Dr Harborne i weithio yn hen Ysbyty Gogledd Cymru ym 1992, ac mae wedi bod yn Gyfarwyddwr Clinigol Iechyd Meddwl yn Wrecsam a Sir y Fflint

ers 2000. Ymhlith ei ddiddordebau ymchwil mae ail-ddylunio'r gweithlu a datblygu rhagnodi annibynnol gan nyrsys.

Cyflwyno model cymdeithasol o ofal, lleihau dibyniaeth ar dderbyn i ysbyty a gwella gwasanaethau arbenigol ac iechyd meddwl cymunedol ag awdurdodau lleol yw'r prif feysydd o waith lle mae gwelliannau i'w gweld.

Fferylliaeth a Rheoli Meddyginiaeth – Mrs Anne Bithell

Anne Bithell yw Prif Fferyllydd Ysbyty Maelor Wrecsam ers Mawrth 2008 a Phennaeth Staff Fferylliaeth a Rheoli Meddyginiaeth ar gyfer Ymddiriedolaeth Gogledd Cymru.

Astudiodd fferylliaeth ym Mhrifysgol Manceinion ac mae hi wedi gweithio mewn amrywiaeth o ysbytai ar hyd Gogledd Orllewin Lloegr.

Mae ganddi ddiddordeb arbennig mewn addysg a hyfforddiant a chafodd secondiad am gyfnod i Brifysgol Manceinion i helpu i ddatblygu hyfforddiant fferyllwyr cyn cofrestru yng Ngogledd Orllewin Cymru.

Mae dwyn rheolaeth meddyginiaeth yn y gymuned ac mewn ysbytai trwy'r dull 1000 o Fywydau o weithredu wedi bod yn brif ffocws a sbardun i leihau niwed i gleifion.

Cydnabyddiaeth am ein Gwaith

Rydym yn falch o'n enw da am ddarparu gwasanaethau gofal iechyd o'r radd flaenaf. Mae nifer o achrediadau a gwobrau wedi cydnabod y lefelau uchel o gyrhaeddiad sy'n adlewyrchu arloesed ac ymrwymiad ein staff. Dyma rai ohonynt:

1

Gwobr 'Shine' y Sefydliad Iechyd – Gwasanaethau Cardiaidd i ddangos gwelliant o ran ansawdd gofal wrth leihau gwastraff, niwed a chost fesul y pen o'r boblogaeth y gofal a ddarperir.

2

Cafodd Asesiad Cyn-Llawdriniaeth Orthopaedig statws ymarfer da gan y Cynulliad Cenedlaethol a awgrymodd y dylai pob Bwrdd Iechyd yng Nghymru ddilyn yr enghraifft a osodwyd gan y tîm Orthopaedig mewn perthynas â gwell gofal i gleifion.

3

Mae dwy o'n nyrsys wedi cael eu sefydlu fel **Nyrsys y Frenhines**. Elusen sydd wedi ymrwmo i hyrwyddo nyrsio cymunedol a chaniatáu i bobl dderbyn gofal iechyd yn eu cymunedau eu hunain yw Sefydliad Nyrsio'r Frenhines.

4

Cafodd dau aelod o staff yr **MBE** clodfawr yn **Rhestr Anrhydeddau Blwyddyn Newydd y Frenhines** - Jane Eryl Jones, sydd wedi ymdeol fel Uwch Nyrs yn Ysbyty Eryri, Caernarfon, a Robin Jones, Cydlynnydd Tu Allan i Orlau yng Ngwynedd.

5

Rhoddwyd gwobr dysgwyr y flwyddyn i **Oruchwylwyr Cadw Tŷ** Gwynedd. Mae'r gwobrau yn ddatblygiad blynyddol o addysg oedolion yng Nghymru a chafodd y Goruchwylwyr Cadw Tŷ eu henwebu ar ôl llwyddo i gwblhau cyrsiau STEP mewnol.

6

Cafodd **Uned Ablett yn Ysbyty Glan Clwyd** wobwr 'Wardiau Seren am ofal ardderchog i gleifion.' Prosiect sy'n gweithio gydag unedau Iechyd Meddwl yw Wardiau Seren i wella profiad dyddiol cleifion mewnol a chynlluniau triniaeth.

7

Enillodd **Taith, Gwasanaeth Dydd Therapiwtig Cymunedol** yn Wrecsam wobwr GIG Cymru. Y gwasanaeth oedd y cyntaf o'i fath yng Nghymru i ddarparu ar gyfer cleientiaid ag ymddygiadau hunan niweidiol ac anawsterau â pherthnasau. Mae defnyddwyr wedi adrodd cynnydd o ran hunan hyder ac mae llawer wedi gallu rhoi'r gorau i ymddygiadau dinistriol fel hunan niwed.

8

Datblygwyd **Canolfan Crwst**, canolfan iechyd a gofal cymdeithasol integredig newydd yn Llanrwst fel menter partneriaeth yn cynnwys y Bwrdd Iechyd, Cyngor Bwrdeistref Conwy a Chymdeithas Tai Pennaf ac mae wedi ennill gwobrau cenedlaethol.

Gwella Iechyd yng Nghymru

“Mae'r Adroddiad Blynnyddol yn tynnu sylw at enghreifftiau o'r cynnydd a wnaethpwyd i wireddu'r weledigaeth hon. “

Yn 2001 manylodd y GIG ar gynllun i wella iechyd yng Nghymru. Mae'r heriau wedi bod yn sylweddol ond nid yw pobl Gogledd Cymru yn haeddu llai na hyn. Mae prif egwyddorion y GIG yn ystod y cyfnod hwn wedi canolbwyntio ar:

- Fuddsoddiad tymor hir yn iechyd y boblogaeth
- Cynnwys dinasyddion a chleifion wrth ddiffinio anghenion iechyd a nodi datrysiadau
- Gweithio mewn partneriaeth â llywodraeth leol a'r sector gwirfoddol
- Adnewyddu'r gweithlu
- Gwella perfformiad
- Troi'r GIG i mewn i system unedig a chyfan
- Gwella'r adeiladau, cyfarpar a thechnoleg gwybodaeth
- Gwneud y GIG yn fwy atebol yn ddemocrataidd

Ei wneud yn ddiogel

‘Peidio â gwneud unrhyw niwed’ yw ein prif ddyletswydd i gleifion, defnyddwyr y gwasanaeth a staff ond weithiau mae cymhlethdod gofal iechyd a’i ymyraethau yn golygu ei bod yn gallu bod yn annïogel. Ein nod yw datblygu a darparu gwasanaeth i’r boblogaeth gan ddarparu dewis, cydraddoldeb darpariaeth, ataliad a thriniaeth.

Mae rhoi diogelwch yn gyntaf yn gosod y tŷn ar gyfer y Bwrdd Iechyd a dyma sy’n ein sbarduno i hybu gwasanaethau o ansawdd uchel sy’n canolbwyntio ar gleifion, sicrhau’r egwyddor o roi cleifion wrth wraidd gofal iechyd a sicrhau bod barn cleifion, gofalfwyr, perthnasau a staff yn cael eu clywed.

Ymgyrch 1000 o Fwydau

Meddai’r Prif Weithredwr Mary Burrows: “Mae Ymgyrch 1000 o Fwydau wedi ein helpu i gynnal gwir ffocws ar ddarparu gwasanaethau o ansawdd uchel i gleifion mewn amgylchedd diogel ac mae wedi darparu mentrau llwyddiannus sy’n achub bywydau nawr a byddant yn achub llawer mwy yn y dyfodol.”

2009/10 oedd ail flwyddyn, a blwyddyn olaf, Ymgyrch cenedlaethol 1000 o Fwydau i wella cyfraddau marwolaeth a lleihau niwed i gleifion.

Arweiniodd yr ymgyrch cenedlaethol at achub 862 o fywydau ychwanegol mewn 18 mis ac osgoi 29,000 achos o niwed yn y 12 mis cyntaf. Rydym yn falch ein bod wedi mynd ati i wneud cyfraniad at y gwelliant hwn.

- Sicrhau bod pob un o gyfarfodydd y Bwrdd yn dechrau â stori claf sy’n helpu i roi golwg mewnol gwerthfawr ar effaith gwasanaethau’r GIG

Safoni gwybodaeth a gasglwyd gan gleifion am eu meddyginiaeth pan fyddant yn cael eu derbyn i’r ysbyty. Roedd hyn yn sicrhau bod cleifion yn gallu parhau i gymryd eu meddyginiaeth fel arfer pan fyddant yn yr ysbyty a’i bod yn ddiogel cymryd unrhyw feddyginiaeth newydd

Mae cyflwyno ‘Teithiau Crwydr’ gan y swyddogion gweithredol mewn ysbytai ac yn y gymuned wedi galluogi staff i godi pryderon am ddiogelwch yn uniongyrchol ag uwch staff a gweithredu yn gyflym

Gwell triniaeth ar gyfer cleifion â methiant cronig y galon trwy well gwasanaethau, gan gynnwys gwelliannau o ran diagnosis, meddyginiaeth a chyngor am ffordd i fyw

Gostyngiad o ran heintiau mewn cleifion yn dilyn llawdriniaeth oherwydd monitro tymheredd yn well a defnyddio clipers llawfeddygol yn lle raseli ym mhob achos

Rheoli heintiau

Mae heintiau y mae pobl yn eu cael o ganlyniad i'r gofal a thriniaeth maent wedi'u derbyn gan y GIG yn cael eu galw'n Heintiau sy'n Gysylltiedig â Gofal Iechyd (HCAIs). Maent yn achosi poen, gofid ac weithiau, yn drist, marwolaeth gynnar i rai o'r bobl sy'n eu dioddef hyd yn oed. Gallant effeithio ar unrhyw un ble bynnag maent yn derbyn eu triniaeth gofal iechyd.

Rydym wedi cynhyrchu Strategaeth Atal a Rheoli Heintiau a ddyluniwyd i sicrhau bod gostyngiad o ran yr heintiau y mae cleifion a defnyddwyr y gwasanaeth yn eu cael sy'n gysylltiedig â'u gofal iechyd.

Mae dull amlddisgyblaethol newydd o reoli gofal cleifion â *Clostridium difficile* yn dangos gostyngiad 35% o ran heintiau. Cafodd y gwaith hwn ei arddangos mewn cynhadledd ryngwladol am ansawdd a diogelwch mewn gofal iechyd.

Meysydd Eraill o Gynnydd

- Rhaglen "Trawsnewid Gofal" i wella amser cyswllt â chleifion ar lefel ward. Cyflawnwyd hyn trwy gymhorthion rheoli gweledol i leihau ymyriadau gwastraffus o ran amser staff, sicrhau bod

amgylchedd y ward yn glir o annibendod, bod yr holl gyfarpar yn hawdd ei adnabod a chymhorthion gweledol wedi'u lleoli yn briodol

- Mae codymau yn yr ysbyty yn un o brif achosion anaf, anabledd a marwolaeth. Fel rhan o'r rhaglen trawsnewid gofal wrth erchwyn y gwely, ymgwymerwyd â menter osgoi codymau a arweiniodd at ostyngiad 25% o ran codymau cleifion mewnol

- Aelodaeth o "Rwydwaith Cleifion Mwy Diogel" y DU sy'n defnyddio dysgu cydweithredol a defnydd o fethodoleg gwella i gefnogi darpariaeth gofal o ansawdd uchel ar gyfer ein holl gleifion bob amser

Iechyd a diogelwch

Rydym yn deall ac yn cymryd ein cyfrifoldebau iechyd a diogelwch statudol yn ddifrifol iawn, i ddiogelu iechyd a lles cleifion, ymwelwyr a staff. Yn ogystal â sicrhau ein bod yn cydymffurfio â'r holl ddeddfwriaeth berthnasol, mae'r Bwrdd Iechyd hefyd yn ymgymryd â rhaglenni asesu risg a monitro i nodi cyfleoedd lleol i wella. Dyma feysydd o waith allweddol yn ystod y flwyddyn:

- Gosodwyd camerâu TCC yn Adran Achosion Brys Ysbyty Gwynedd sydd wedi helpu i sicrhau euogfarnau yn erbyn troseddwyd sy'n dreisgar neu'n ymosodol tuag at staff
- Cynhaliwyd adolygiad llwyr o weithdrefnau a chynllunio at argyfwng mewn perthynas ag asbestos a chomisiynwyd arolwg newydd o'n hadeiladau o ran asbestos, a'i ddechrau. Rhoddwyd rhaglen barhaus ar waith i fonitro aer er mwyn canfod asbestos
- Darparwyd amrywiaeth eang o hyfforddiant iechyd a diogelwch ar gyfer staff, gan gynnwys: Asesu Risg, Trais ac Ymosodedd, Codi a Chario, Ymwybyddiaeth o Asbestos, Ymwybyddiaeth o Straen, Gweithio ar Uchder ac adrodd yn electronig ar ddigwyddiadau
- Monitro amgylcheddol gan gynnwys nwyon anaesthetig, sŵn a llwch
- Bydd gwaith yn y dyfodol yn cynnwys cymryd rhan yng nghynllun peilot Llywodraeth Cynulliad Cymru ar gyfer system rhybuddio gweithwyr unigol a helpu â datblygu systemau iechyd a diogelwch yn y Grwpiau Rhaglen Glinigol sydd newydd eu ffurfio

Llywodraethu gwybodaeth

CYFRINACHOL

Bu nifer o ddatblygiadau positif, yn enwedig penodiad Mr Mark Scriven, Cyfarwyddwr Meddygol Gweithredol, fel Gwarcheidwad Caldicott y Bwrdd Iechyd a ffurfio'r Pwyllgor Llywodraethu Gwybodaeth. Mae'r holl wybodaeth adnabyddadwy am gleifion yn cael ei chasglu, ei storio a'i rhannu yn unol â Deddf Diogelu Data 1998 a chanllawiau

Caldicott, sy'n llywodraethu cyfrinachedd yn y GIG.

Rydym wedi cynhyrchu cynllun gwella sydd wedi arwain at gyflwyno mesurau technegol ychwanegol fel caffael y contract cefnogi amgryptio cenedlaethol ac amgryptio disg caled ar gyfer pob gliniadur a chyfrifiadur pen bwrdd risg uchel i gefnogi diogelwch gwybodaeth.

Mae'r Tîm Llywodraethu Gwybodaeth yn darparu rhaglen hyfforddi reolaidd am gyfrinachedd, diogelu data, diogelwch gwybodaeth, rhannu gwybodaeth a rheoli cofnodion.

Yn 2009 ymrwymodd y Bwrdd Iechyd i Gytundeb Rhannu Gwybodaeth Bersonol Cymru. Diben y Cytundeb hwn yw galluogi sefydliadau sy'n ymwneud â lles unigolion i rannu gwybodaeth rhyngddynt mewn ffordd gyfreithlon, ddeallus ac yn unol â set o egwyddorion a safonau y cytunwyd arnynt.

Datblygwyd Cytundebau Rhannu Gwybodaeth Lleol yn unol â'r Cytundeb ac mae gwaith yn parhau i'w hadolygu a'u diweddarau i sicrhau eu bod yn addas i'r diben.

Mae gwybodaeth bellach ar gael o'r wefan ganlynol: <http://www.wales.nhs.uk/sites3/home.cfm?orgid=702>

Mae Deddf Rhydd Gwybodaeth yn rhan o ymrwymiad y Llywodraeth i greu mwy o ddidwylled yn y sector cyhoeddus a daeth i rym yn llawn ar 1 Ionawr 2005.

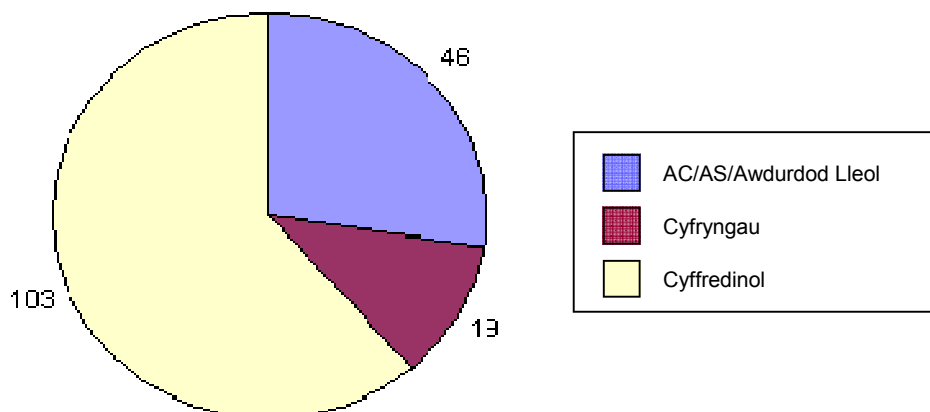
Yr egwyddor sylfaenol yw y dylai pob darn o wybodaeth nad yw'n bersonol sydd gan gorff cyhoeddus fod ar gael yn rhydd oni bai bod eithriad yn berthnasol iddi. Rydym wedi ymrwymo i gydymffurfio â'r Ddeddf hon a rhwng mis Hydref 2009 a Mawrth 2010 cafodd y Bwrdd Iechyd 168 cais am wybodaeth.

Gallwch gael manylion llawn y ceisiadau o gofnod datgeliadau'r Bwrdd Iechyd sydd ar gael ar y Rhyngrwyd trwy ddilyn y ddolen ganlynol: <http://www.wales.nhs.uk/sitesplus/861/page/41504>

Fel sy'n ofynnol gan y Ddeddf, mae'r Bwrdd Iechyd yn ymdrechu i sicrhau bod cymaint o wybodaeth â phosibl ar gael i'r cyhoedd trwy ei gynllun cyhoeddiadau ac mae'n ychwanegu gwybodaeth newydd at y wefan yn gyson (mae copïau caled ar gael ar gais).

Mae'r Cynllun Cyhoeddiadau yn manylu ar y math o wybodaeth sydd ar gael oddi wrth y Bwrdd Iechyd a sut gellir cyrchu'r wybodaeth honno.

Dadansoddiad o Ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth o 01/10/09 i 31/03/10

Iechyd a lles galwedigaethol

Un o gyflawniadau allweddol y Timau Iechyd Galwedigaethol eleni oedd ein hymateb cyflym i ddigwyddiad H1N1 (ffliw'r moch) a gweithio gyda'r timau cynllunio argyfwng i ddylunio a darparu rhaglen brechiadau ar gyfer staff iechyd a gofal cymdeithasol y rheng flaen.

Mae'r Gwasanaeth Iechyd a Lles Galwedigaethol wedi parhau i wella ei wasanaethau ar draws y gymuned iechyd trwy gydweithio, i ddatblygu set o werthoedd ar gyfer y gwasanaeth a dwyn ynghyd strategaethau iechyd a lles craidd o adrannau iechyd galwedigaethol ac iechyd yn y gwaith yr hen sefydliadau.

Ein hamcan yw cefnogi a gwella iechyd, lles a bywydau pobl sy'n gweithio a'r gymuned iechyd ehangach. Bydd cyflawni'r Safon Iechyd Corfforaethol flwyddyn nesaf yn fesur o hyn.

Paratoi ar gyfer argyfwng

Mae'r Bwrdd Iechyd yn Ymatebydd Categori 1 ar gyfer ymateb i argyfwng, ac mae'n ofynnol iddo gydymffurfio â'r holl ddyletswyddau deddfwriaethol y manylwyd arnynt yn Neddf Argyfyngau Sifil 2004, yn ogystal â chydymffurfio â chyfarwyddyd a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cynulliad Cymru. Ymhlith y dyletswyddau hyn mae:

- Cydweithio â sefydliadau eraill
- Rhannu gwybodaeth
- Asesu risg
- Cynllunio at argyfwng
- Rheoli parhad busnes
- Rhybuddio a rhoi gwybodaeth i'r cyhoedd

Rydym yn gweithio gyda phobl eraill i fodloni ein hymrwymiaidau trwy drefniadau cynllunio a

pharatoi effeithiol sy'n cefnogi ein gallu i reoli argyfyngau mawr.

Carreg milltir allweddol oedd datblygu Cynllun Argyfwng Mawr a gafodd cymeradwyaeth y Bwrdd yn Rhagfyr 2009. Mae'r ddogfen hon yn manylu ar sut bydd y sefydliad yn ymateb i argyfwng mawr ac yn pennu gweledigaeth sy'n nodi y bydd y Bwrdd Iechyd yn gweithio i sicrhau "bod pob aelod o staff yn ymwybodol o gefnogi anghenion cymunedau Gogledd Cymru, ac yn gallu gwneud hynny, os byddant yn gysylltiedig ag argyfwng neu os byddant yn galw ar wasanaethau'r Bwrdd Iechyd yn ystod argyfwng mawr."

Er mwyn cyflawni'r weledigaeth hon a chynnal cydymffurfiaid â'r Ddeddf

Argyfyngau Sifil, rydym wedi ymrwymo i'r cytundeb partneriaeth ag Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwylans Cymru, ac yn gweithio'n agos â phartneriaid iechyd a gofal cymdeithasol eraill i sefydlu fforwm lle gellir cynllunio ar gyfer materion amddiffyn sifil sy'n ymwneud ag iechyd. Bydd y gwaith hwn yn canolbwyntio i ddechrau ar sefydlu strwythur gorchymyn a rheoli ar draws sefydliadau sy'n bartneriaeth sydd â hyfforddiant a phrofiad addas wrth reoli unrhyw argyfwng mawr. Bydd maes pellach o waith yn edrych i mewn ar ein sefydliad ac yn datblygu cynlluniau a galluoedd sy'n cefnogi'r Bwrdd Iechyd wrth liniaru unrhyw aflonyddu ar ei weithredoedd o ddydd i ddydd.

Ffliw pandemig

Roedd ein hymateb i'r fflw pandemig yn brawf go iawn o'n parodrwydd fel sefydliad yn ogystal ag fel partner ag eraill. Roedden ni'n gallu cefnogi meddygon teulu, gwasanaethau cymuned a derbyniadau i'r ysbyty pan oedd angen. Gofalwyd am gleifion yn ddiogel ac roedd gwasanaethau eraill yn parhau i allu gweithredu. Rhaid llongyfarch staff am eu hagwedd broffesiynol ac ymroddgar. Bydd y gwersi a ddysgwyd o'r profiad hwn yn ein helpu i gydag arbenigedd angenrheidiol i'r dyfodol.

Gwasanaethau gofal cychwynnol - sylfaen gofal iechyd

Fel arfer, gwasanaethau cychwynnol yw cyswllt cyntaf cleifion â'r gwasanaeth iechyd. Er bod rhai cleifion yn cael mynediad at wasanaethau iechyd drwy'r Adrannau Damwain ac Achosion Brys neu Unedau Mân Anafiadau mewn ysbytai, mae dros 90% o gyswllt cleifion â'r gwasanaeth iechyd yn digwydd mewn Gofal Cychwynnol. Mae'r gwasanaethau hyn yn cynnwys:

- Gwasanaethau Meddygol Cyffredinol a ddarperir fel arfer gan Feddygon Teulu a staff eraill mewn meddygfeydd e.e. Nyrsys y Feddygfa

- Gwasanaethau Deintyddol Cyffredinol neu Wasanaethau Deintyddol Personol a ddarperir gan Ddeintyddion mewn deintyddfeydd
- Gwasanaethau Offthalmig Cyffredinol a ddarperir gan Optometryddion
- Gwasanaethau Fferyllol a ddarperir gan Fferyllfeydd Cymuned

Yng Ngogledd Cymru, ar gyfer 693,666 o gleifion cofrestredig (a'r cannoedd o filoedd o ymwelwyr sy'n dod i'r ardal bob blwyddyn), mae gennym:

- 121 Meddygfa a 423 Meddyg Teulu
- 54 o feddygfeydd cangen
- 153 Fferyllfa
- 90 safle Optometri a 204 Optegydd
- 102 Deintyddfa a 243 Deintydd yn darparu Gwasanaethau GIG

Mae darparwyr Gofal Cychwynnol un ai'n gontractwyr annibynnol sydd â chytundeb â'r GIG (e.e. Meddygon Teulu) neu'n fusnesau sy'n cyflogi clinigwyr i ddarparu gwasanaethau (e.e. cadwynau fferyllol mawr).

Felly, fel arfer, nid yw darparwyr Gofal Cychwynnol yn cael eu cyflogi'n uniongyrchol gan y GIG. Cyfrifoldeb y Bwrdd lechyd yw cytuno ar gytundebau gyda chontractwyr Gofal Cychwynnol am eu gwasanaethau.

Rydym hefyd yn gyfrifol am sicrhau fod y gwasanaethau a ddarperir yn bodloni safonau ansawdd a diogelwch priodol ac yn cael eu darparu gan glinigwyr cymwys a hyfforddwyd yn

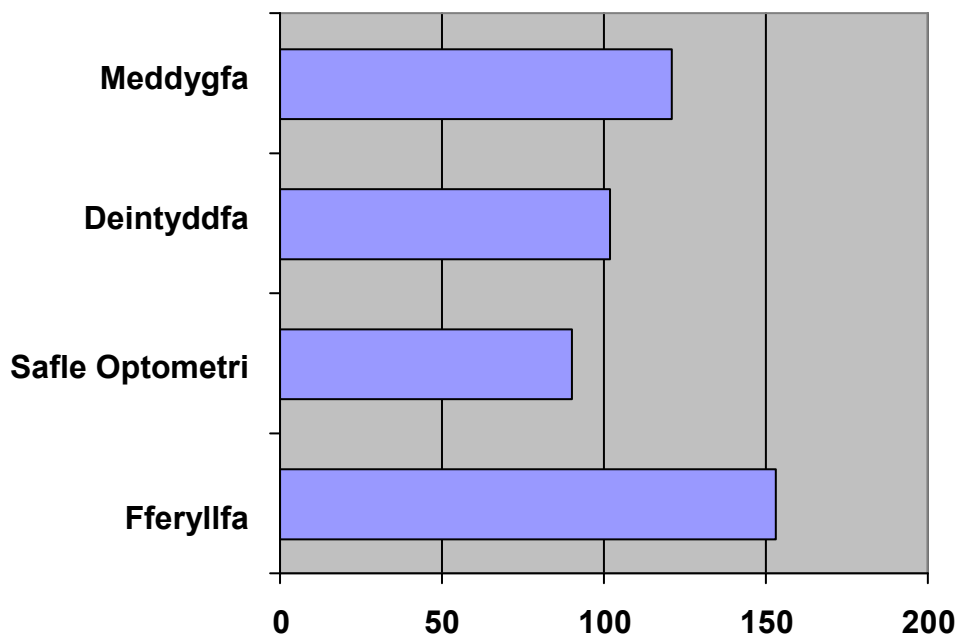
briodol i ddarparu'r gwasanaethau hynny.

Yn 2009/10 gwariwyd oddeutu £28 miliwn ar wasanaethau deintyddol y GIG a £111 miliwn ar wasanaethau a ddarperir gan Feddygon Teulu a'u staff. Difyr yw sylwi, er bod rhai cyffuriau drud iawn yn cael eu defnyddio mewn ysbytai, gwariwyd oddeutu £121 miliwn ar feddyginiaethau a phresgripsiynau Gofal Cychwynnol o'i gymharu ag oddeutu £10 miliwn mewn ysbytai.

Cynlluniwyd y Fframwaith Ansawdd a Chanlyniad (FfAC) i annog gwasanaethau o ansawdd uchel mewn meddygfeydd, a fe'i cyflwynwyd fel rhan o'r cytundeb Gwasanaethau Meddygol Cyffredinol newydd yn 2004.

Mae'n cynnwys ystod o safonau cenedlaethol yn seiliedig ar y dystiolaeth ymchwil gorau sydd ar gael.

Yn 2009/10, cyflawnodd 6 meddygfa allan o 121 (neu 5% o feddygfeydd) y cyfanswm o 1000 o bwyntiau FfAC ar draws Gogledd Cymru. Cyfartaledd pwyntiau FfAC ar draws meddygfeydd Gogledd Cymru = 949.65 o bwyntiau.

Datblygu gwasanaethau cychwynnol a chymuned

Gwasanaethau gofal cychwynnol a chymuned yw sylfaen gwasanaethau'r GIG ac mae eu cyfraniad yn amhrisiadwy i sicrhau iechyd a lles y boblogaeth rydym yn eu gwasanaethu. Yn dilyn adolygiad o wasanaethau llym Gogledd Cymru 2006, "*Cynllun Gogledd Cymru*", amlygwyd y diffyg sylw a roddwyd i'r effaith y byddai'r newidiadau arfaethedig i'r gwasanaethau llym yn eu cael ar ofal cychwynnol a chymuned.

Rydym wedi gweithio gyda chleifion, gofawyr, staff a sefydliadau sy'n bartneriaid i ddatblygu Strategaeth Glinigol ar gyfer Gwasanaethau Cychwynnol a Chymuned ac wedi cytuno ar yr argymhellion canlynol:

- **Cymdogaethau lleol** – i gefnogi cynllunio a darparu gwasanaethau mewn ardaloedd lleol (yn seiliedig ar boblogaeth o 30-50,000)
- **Canolbwynt Cyfathrebu** – i gefnogi darpariaeth gwasanaethau brys drwy ddatblygu canolbwynt cyfathrebu i helpu gweithwyr proffesiynol i gydlyn gofal i gleifion
- **Proffil Gwasanaeth** - ynghyd ag lechyd Cyhoeddus Cymru, diweddarau gwybodaeth

am ofal a ddarperir y tu allan i ysbytai

- **Cyllid** – datblygu model ariannol ymhellach i gefnogi cynllunio gwasanaethau i'r dyfodol yn ein cymunedau

Er mwyn cydlynu darpariaeth yr holl gynigion hyn, sefydlwyd Bwrdd Gweithredu Gwasanaethau Cychwynnol a Chymuned, dan gadeiryddiaeth ein Is-Gadeirydd Dr Lyndon Miles, gyda chynrychiolaeth o'n holl bartneriaid sy'n darparu gwasanaethau yn ein cymunedau, yn cynnwys Awdurdodau Lleol, y Sector Gwirfoddol ac Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwlans Cymru.

Prosiect arddangoswr rheoli cyflyrau cronig (RhCC)

Chronic Conditions Management Demonstrators
Arddangoswyr Rheoli Cyflyrau Cronig

Mae'r Prosiect Arddangoswr RhCC yn weithredol yng Ngogledd Cymru, a chaiff ei fonitro gan Lywodraeth Cynulliad Cymru.

Mae gwaith yr Arddangoswr ar gael ar wefan y prosiect - www.ccmdemonstrators.com

Ymhlith y gweithgareddau a gynhaliwyd eleni mae:

- profi ein clinigau 'rith' ac e-bost i helpu i bontio'r bwch rhwng gofal cychwynnol ac eilaidd, gan ddarparu mynediad haws at wasanaethau
- sefydlu cynllun gwrandio, bod yn gyfaill a chyfeirio gyda chymorth gwirfoddolwyr yn ardal De Gwynedd
- treialu dau ddull gwahanol o 'haeniad risg' mewn meddygaeth gyffredinol i ddynodi cleifion sydd mewn perygl o ddirywiad yn eu hiechyd, gyda'r bwriad o'u cadw'n iach ac osgoi iddynt orfod mynd i'r ysbyty
- sefydlu ffyrdd newydd o ymgysylltu â'r cyhoedd pan fyddwn yn datblygu gwasanaethau
- sefydlu gwasanaeth integredig Hafan Lles ym Mhrestatyn

Cefnogi hunan ofal

Rydym yn credu'n gryf yng ngallu a grym yr unigolyn i reoli ei ofal ei hun. Ein rôl yw hyrwyddo hunanofal i'r boblogaeth drwy'r Rhaglen Cleifion Arbenigol yng Ngogledd Cymru. Y llynedd, cwblhawyd 41 o gyrsiau 'Rhaglen Cleifion Arbenigol' i gleifion a chysiau 'Gofalu Amdana i' i ofalwyr yng Ngogledd Cymru, gan gefnogi bron i 200 o gleifion i wella eu gallu i hunanofalu. Dyma'r ffordd ymlaen o ran gwella lles ac iechyd meddwl a chorfforol cymunedau.

Dywed un a gymerodd ran mewn cwrs ym Mhrestatyn:

"Heb y cwrs hwn ni fyddai bywydystal fy neall i fy hun yw'r peth gorau erioed"

Datblygwyd cyrsiau newydd, yn cynnwys cwrs 'Addas i Weithio' i helpu pobl un ai i gael neu i gadw gwaith a byw gyda chyflwr iechyd hirdymor. Datblygwyd a chyflwynwyd 'Delio â Theimladau' hefyd, i gefnogi'r rhai hynny sy'n byw gydag iselder i hunanofalu'n effeithiol am

eu cyflwr ac unrhyw iselder cysylltiedig.

Mae datblygiadau ar y gweill o fewn y Rhaglen Cleifion Arbenigol yng Ngogledd Cymru i gydweithio'n agos â'r timau ardaloedd lleol sy'n datblygu, i ddarparu hunanofal cefnogol, effeithiol sy'n gyson ac yn addas ar gyfer anghenion pobl yn eu cymunedau.

Ei wneud yn well

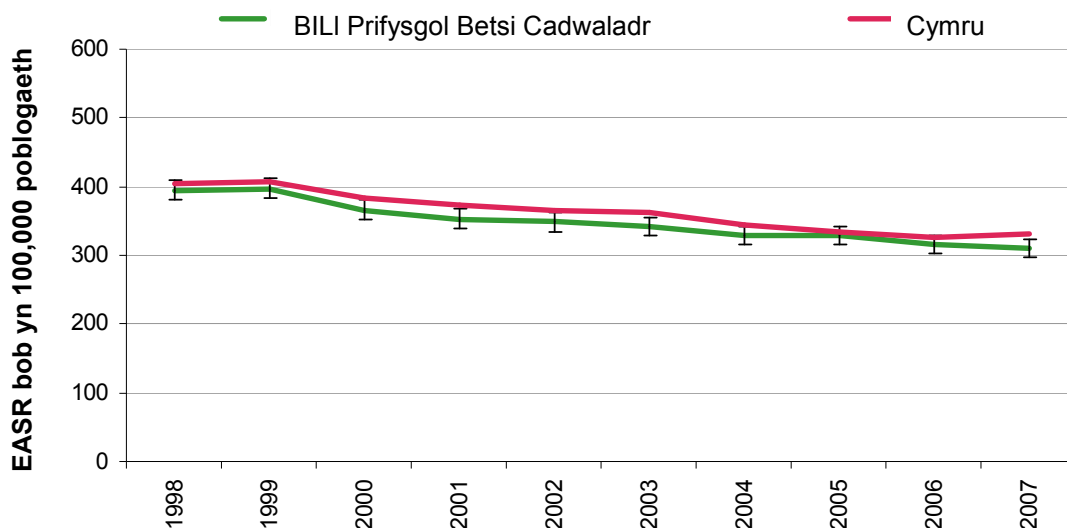
Iechyd y boblogaeth

O fewn ardal y Bwrdd Iechyd, mae statws iechyd a lles ein poblogaeth gyfan yn weddol dda o'i gymharu â nifer o ardaloedd yng Nghymru. Mae rhai o brif ddangosyddion hyn yn cynnwys:

- Mae disgwyliad oes i ddynion a merched ar enedigaeth yn uwch na chyfartaledd Cymru (Cymru - Dynion 76.8 mlynedd a Merched 81.2 mlynedd; BIPBC - Dynion 77.2 mlynedd a Merched 81.5 mlynedd) (*Pobl a aned rhwng 2005 a 2007. Ffynhonnell: Cynulliad Cenedlaethol Cymru*)
- Mae cyfraddau cyffredinol marwolaeth mewn pobl dan 75 oed wedi gostwng yn gyson ers 1998
- O'i gymharu â gweddill Cymru, mae gan boblogaeth Gogledd Cymru hefyd:
 - ⇒ Gyfraddau is o farwolaethau o glefyd cylchredol (clefyd y galon a strôc) a chlefyd resbiradol
 - ⇒ Canran is o oedolion gydag anabledd neu salwch hirdymor cyfyngol

Cyfraddau Marwolaethau a Safonwyd yn ôl Oed Ewropeaidd ar gyfer BILI Prifysgol Betsi Cadwaladr Holl achosion, holl unigolion dan 75 oed, 1998 hyd 2007

Ffynhonnell Data: ONS

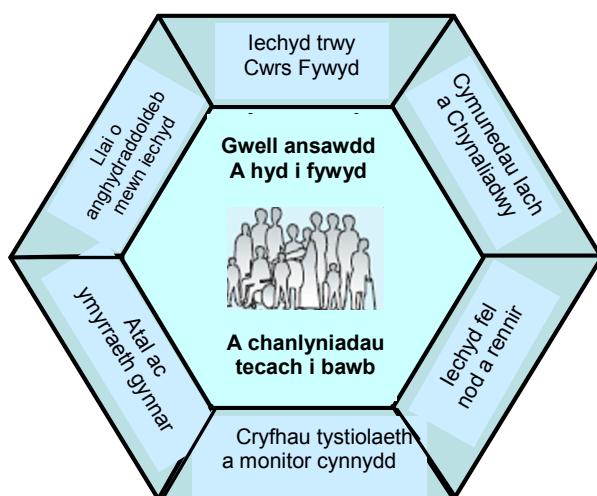
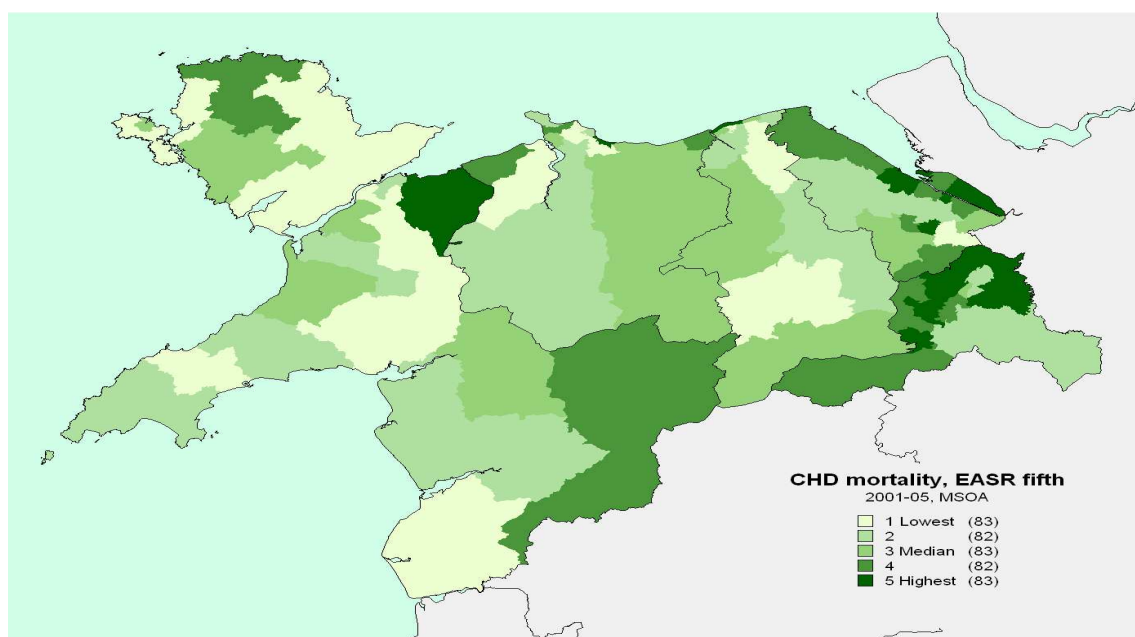

Er bod yr agweddau hyn yn achos dathlu, gwyddom fod iechyd poblogaeth Cymru ei hun yn cymharu'n wael ag ardaloedd eraill y DU ac Ewrop, felly ni allwn fod yn hunanfodlon o ran yr angen i wella statws iechyd a chanlyniadau cyffredinol ar draws Gogledd Cymru gyfan. Gwyddom hefyd nad yw

gwell iechyd a lles wedi ei ddisbarthu'n wastad ar draws ardaloedd daearyddol gwahanol a grwpiau gwahanol o fewn ein cymunedau yng Ngogledd Cymru. Er enghraifft:

- Mae canran Pwysau Geni Isel yn amrywio o 2.9% i 8.2% ar draws Gogledd Cymru

• Mae cyfraddau marwolaeth o glefyd cylchredol sy'n cynnwys clefyd y galon a strôc, yn amrywio o 378 o bob 100,000 i 136 o bob 100,000

I raddau helaeth, pennir iechyd pobl gan gyd-destun eu bywydau, a chan yr hyn a elwir yn “benderfynyddion iechyd”. Yn eu plith mae ffactorau ffordd o fyw (megis ysmegu, defnydd o alcohol ac ymarfer); hefyd ffactorau’n ymwneud ag amgylchiadau teuluol, cefnogaeth gymunedol a ffrindiau; amodau byw, gwaith ac amgylcheddol (yn cynnwys addysg, incwm, tai, gwaith, diweithdra a mynediad at ofal iechyd a gwasanaethau eraill).

Canolbwynt allweddol o’n gwaith gyda phartneriaid ar draws y sectorau cyhoeddus, gwirfoddol a phreifat yng Ngogledd Cymru, yw dod o hyd i ffyrdd o fynd i'r afael â'r penderfynyddion iechyd, gan leihau annhegwch fel y rhai a ddangosir uchod.

Gyda chefnogaeth lechyd Cyhoeddus Cymru, mae'r Bwrdd lechyd eisoes yn cyfuno Fframwaith Strategol lechyd Cyhoeddus newydd o'r enw *Ein Dyfodol Iach* i'n holl waith.

Mae'r miloedd o gysylltiadau dyddiol mae'n staff yn ei gael gyda phobl yn y gymuned, gweithle, meddygfeydd, clinigau ac ysbytai yn gyfleoedd pwysig iawn i dynnu sylw at bwysigrwydd a chyfrifoldeb pob un ohonom i gynnal ffordd iach o fyw.

Rydym wedi canolbwyntio'n arbennig ar feysydd lle gallwn wneud cyfraniad penodol – mae'r rhain yn cynnwys helpu pobl (staff a chleifion) i roi'r gorau i ysmegu, gwneud mwy o ymarfer corff a bwyta'n iach.

Rydym hefyd yn rhoi pwyslais penodol ar iechyd yn y gweithle i'n holl staff gan fod hyn yn cryfhau ein gallu i ddarparu gwasanaethau cynaliadwy o ansawdd uchel a gwneud y mwyaf o'r adnoddau ariannol rydym yn eu clustnodi ar gyfer gofal cleifion.

O 2011 ymlaen, bydd ein Cyfarwyddwr lechyd Cyhoeddus yn llunio adroddiad blynyddol iechyd cyhoeddus. Bydd yr adroddiad hwn yn cynnwys dadansoddiad mwy manwl o'r ystod eang o wybodaeth sydd ar gael i ni i ddeall anghenion pobl Gogledd Cymru yn well.

Bydd gwella'n dealltwriaeth o'r wybodaeth yma, ynghyd â gwell ymwybyddiaeth o brofiadau'r rhai sy'n defnyddio'n gwasanaethau, yn hanfodol wrth arwain ein penderfyniadau i'r dyfodol.

Monitro ein gwasanaethau

DRIVING
IMPROVEMENT
THROUGH
INDEPENDENT AND
OBJECTIVE REVIEW

Fel corff cyhoeddus statudol, rydym yn destun rhaglen adolygu, asesu ac archwilio gadarn. Bwriad hyn yw sicrhau ein bod yn bodloni ein dyletswyddau statudol a deddfwriaethol, yn dynodi meysydd i'w gwella a sicrhau fod ein systemau a gweithdrefnau mewnol yn addas ac effeithiol.

Mae rhai asesiadau yn rhan o gynlluniau gwaith blynyddol gan archwilwyr mewnol ac allanol, rhai yn cael eu gweithredu gan Lywodraeth y Cynulliad ac eraill gan y BILI.

Mae **Safonau Gofal Iechyd** yn greiddiol i lywio gwelliant parhaus yn ansawdd a phrofiadau gwasanaethau a gofal y mae gan bobl Gogledd Cymru hawl i'w disgwyl.

Datblygwyd a chymeradwywyd y Cynllun Gwella Safonau Gofal Iechyd gan y Bwrdd lechyd ym mis Hydref 2009. Bydd gwaith i'r dyfodol yn canolbwyntio ar edrych ar ganlyniadau i ddefnyddwyr y gwasanaeth.

Prif gyflawniadau o Hydref 2009 i Ebrill 2010 oedd:

- Parhau i gefnogi'r Rhaglen Cleifion Arbenigol hynod lwyddiannus yng Ngogledd Cymru
- Sicrhau fod Pwyllgorau ac Is-Bwyllgorau newydd y Bwrdd yn ystyried gweithrediad prif argymhellion y Ffrydiau Gwaith pontio niferus, pan fo hynny'n addas
- Yn dilyn proses ymgynghori eang, datblygu a chymeradwyo ein Cynllun Cydraddoldeb Sengl a Hawliau Dynol ym mis Mawrth 2010
- Sicrhau fod system glir yn ei lle i gymeradwyo gofal a thriniaeth eithriadol i gleifion unigol

Cafodd yr holl faterion oedd yn aros o Gynllun Gwella Safonau Gofal Iechyd 2009/10 eu hadolygu a'u cynnwys yn y Cynllun ar gyfer 2010/11.

Barn pobl am eu profiadau

Ers blynnyddoedd bellach, mae sefydliadau GIG yng Ngogledd Cymru wedi gofyn am gymorth a barn pobl leol i helpu'r GIG i ddarparu a llunio eu gwasanaethau i wella profiad defnyddwyr y gwasanaeth.

Wrth i ni gael ein sefydlu ym mis Hydref 2009, cawsom gyfle i ychwanegu at y profiadau blaenorol ar draws Gogledd Cymru, dysgu oddi wrth sefydliadau eraill ac arwain y ffordd wrth ddatblygu ffyrdd newydd o gasglu gwybodaeth ar brofiadau defnyddwyr gwasanaeth a'i ddefnyddio i'n helpu i wella gofal cleifion a gwasanaethau i drigolion Gogledd Cymru.

Yn ystod 2009/10, rydym wedi:

- Sefydlu Is-Bwyllgor Gwella Profiad Defnyddwyr y Gwasanaeth a gwneud cynnydd ar faterion
- Cynhyrchu'r Strategaeth 3 blynedd Gwella Profiad Defnyddwyr Gwasanaeth a chynllun gweithredu i ddarparu gwelliannau i'n gwasanaethau

- Gwella ein cyfleusterau profedigaeth ar draws Gogledd Cymru
- Gwella ein cyfleusterau Aml ffydd ar draws Gogledd Cymru
- Cynyddu'r nifer o wirfoddolwyr ysbyty a'u gwasanaethau

Yn ystod y flwyddyn nesaf, byddwn y cyflwyno Rhaglen Gofal Cwsmer i'n holl staff, cyflwyno gwasanaeth cynghori a chefnogi cleifion gan wirfoddolwyr wedi eu hyfforddi, a datblygu Rhaglen Gelfyddyd Iechyd a Lles diwygiedig i wella profiad defnyddwyr y gwasanaeth yng Ngogledd Cymru.

Cynnwys staff drwy gyfathrebu da

Mae ymgysylltu a chyfathrebu â staff yn golygu gwella'r gwasanaethau a ddarperir yn barhaus ar gyfer gweithlu awyddus. Mae trefniadau partneriaeth ffurfiol a mecanweithiau eraill sy'n helpu i wella cyfathrebu yn cynnwys Hysbysfwrdd Corfforaethol gyda newyddion sefydliadol, trefniadau polisi newydd, datblygiadau mewn gwasanaethau a materion eraill. Mae hefyd yn adnodd newyddion i staff i helpu i sicrhau fod negeseuon allweddol ar gael yn gyflym ledled safleoedd y Bwrdd Iechyd.

Datblygwyd y safle mewnwyd yn sylweddol fel mecanwaith cyfathrebu allweddol, anogir y staff i ddefnyddio'r safle i dderbyn yr wybodaeth ddiweddaraf ac i godi materion drwy'r rumour hotline "llinell ffôn sïon".

Anogir staff hefyd i fynegi eu pryderon neu wneud awgrymiadau i wella gwasanaethau'n uniongyrchol at y Prif Weithredwr drwy'r Fforwm Mail to Mary.

Betsi Cadwaladr University Health Board - Microsoft Internet Explorer

Address: <http://howis.wales.nhs.uk/sites3/home.cfm?orgid=836>

Betsi Cadwaladr University Health Board

GIG CYMRU NHS WALES

Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr University Health Board

News & Events | What's New | Contact Details | FAQs | Working for Us | Health Board Information | Services | Clinical Resources | Press Releases | Policies & Key Documents | Links | Primary Care Support | Site Map | Feedback

Hot topics

- Maternity & Child Health Review
10.9.2010 - Staff Briefing, Drop-ins Flyer, Stakeholder Event
- Organisational Change
Updated 10.9.2010
- H M Stanley Reprovision Project
Updated 10.9.2010 - Staff Briefing 9
- Tier 4 Consultation Documents
Updated 14.9.2010
- Patient Safety Issues
Pressure Ulcers & Reporting Arrangements
- Policies & Key Documents
Job Eval Docs & Lease Car Scheme
- Noticeboard!
Updated 14.9.2010 @ 15:00
- What's New
Updated 15.9.2010 @ 14:50

Search Go [Print this page](#)

Betsi Cadwaladr University Health Board Intranet

Links to the former organisations' Intranet sites are located below.

**Hysbysfwrdd Corfforaethol
Corporate Noticeboard**

Local News West
Local News Central
Local News East

Gwobrau Cyrhaeddad 2010 Achievement Awards

Mail to Mary

Careers

- A4C Pay Scales 2010
- Corporate Induction
- Employment Forms
- E-Rostering Links
- ESR Links
- Essential Skills
- Gifts and Hospitality
- Health & Safety
- KSF
- Medical Staff
- NHS Jobs UK Site
- Organisational Change
- Payroll
- Recruitment
- Sickness Absence
- Referral
- Staff Benefits
- Training & Development
- Travel Claims
- Two Tick Scheme
- Work Experience

<http://howis.wales.nhs.uk/sites3/page.cfm?orgid=836&pid=36535>

Y Gymraeg

Parchedig Hywel Meredydd Davies yw Hyrwyddwr y Gymraeg.

Fel aelod annibynnol o'r Bwrdd, mae'n sicrhau fod y Gymraeg yn cael y sylw dyledus. Mae'n Cadeirio Fforwm yr Iaith Gymraeg, sy'n monitro cynnydd mewn datblygu gwasanaethau gofal iechyd dwyieithog.

Fodd bynnag, rydym yn ymwybodol fod gennym lawer o waith i'w wneud eto i sicrhau fod gwasanaethau dwyieithog yn cael eu cynnig i fodloni anghenion y boblogaeth leol. Lluniwyd ein Cynllun Iaith Gymraeg yn dilyn ymgynghoriad

cyhoeddus eang ac mae gwaith ar y gweill i'w weithredu gyda phwyslais cryf ar ddarparu gwasanaethau clinigol yn Gymraeg lle mae eu hangen fwyaf.

Roedd Bwrdd Iechyd Betsi Cadwaladr yn falch iawn ein bod wedi bod mor llwyddiannus yng Ngwobrau'r Gymraeg mewn Gofal Iechyd eleni, sy'n cydnabod cyfraniad staff i ddatblygiad y Gymraeg yn rhan gyntaf 2010. Yn eu plith roedd gwobr i'r Prif Weithredwr a'r Cadeirydd yn y categori 'sefydlu sefydliad dwyieithog'.

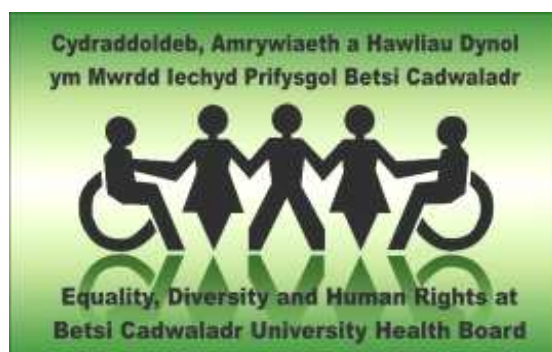
Rydym yn hynod falch o arwain datblygiad y Gymraeg yn y gwasanaeth iechyd a deallwn fod ar lawer o bobl angen cyfathrebu yn Gymraeg. Mae ymateb i hyn yn rhan bwysig o ddarparu gwasanaethau diogel ac effeithiol.

Cydraddoldeb, amrywiaeth a hawliau dynol

Rydym yn argyhoeddedig fod cydraddoldeb a hawliau dynol yn rhan o'n gwaith bob dydd. Datblygu strategaeth i hyrwyddo Cydraddoldeb a Hawliau Dynol mewn iechyd yw'r canolbwynt wedi bod eleni. Rhoddodd gyfle i ni fyfyrio ar y gwersi sefydliadol a ddysgwyd gan sefydliadau blaenorol a chytuno ar ddull a model ar gyfer ein Cynllun Cydraddoldeb Sengl a Hawliau Dynol (CCS).

Cyfleoedd Cyfartal - ein nodau

- Dileu gwahaniaethu ac aflonyddu
- Ymestyn cyfleoedd cyfartal a thriniaeth deg
- Dynodi a dileu rhwystrau i fynediad ar gyfer defnyddwyr gwasanaeth a staff/ymgeiswyr
- Meithrin cysylltiadau da
- Sicrhau bod y Bwrdd Iechyd yn cydymffurfio â'r holl ddeddfwriaeth cydraddoldeb a Chodau Ymarfer fel y safon isaf un

Monitro'r gweithlu

Mae gan y Bwrdd lechyd ddyletswydd statudol o dan y Ddeddf Cysylltiadau Hiliol (Diwygiedig) 2000 i fonitro cefndiroedd ethnig staff ac ymgeiswyr.

Cesglir gwybodaeth bersonol arall gan unigolion i helpu'r sefydliad i fonitro proffil cydraddoldeb ehangach ei weithlu. Bydd hyn yn helpu i ddynodi unrhyw feysydd posibl o wahaniaethu neu anghydraddoldeb - er

enghraifft, cymharu ceisiadau gan staff i gael gweithio'n hyblyg, o ran rhyw, neu sicrhau nad yw ymgeiswyr anabl dan anfantis gan ein polisïau cyflogi.

Rydym hefyd yn casglu gwybodaeth gan ymgeiswyr drwy system meddalwedd "Swyddi'r GIG".

Mae hyn yn ein helpu i fonitro proffil cydraddoldeb ymgeiswyr, a'i olrhain

drwy'r rhai a roddwyd ar y rhestr fer, a'r rhai a benodwyd.

Gellir gweld yr wybodaeth yn ymwneud â'r 11641 o geisiadau a gafwyd hyd at 31 Mawrth 2010 ar ein gwefan ar

www.pbc.cymru.nhs.uk

Ceir crynodeb isod o broffil cydraddoldeb y sefydliad ar 31 Mawrth 2010:

Rhyw	Dynion	3,530	21.0%
	Merched	13,281	79.0%
	Heb ei ddiffinio	0	0
Cyfanswm		16,811	100%

Anabledd	Oes	191	1.14%
	Nac oes	4,303	25.60%
	Heb ddatgelu	95	0.57%
	Heb ei ddiffinio	12,222	72.70%
Cyfanswm		16,811	100%

Crefydd	Anffyddiaeth	363	2.16%
	Bwdhaeth	22	0.13%
	Cristnogaeth	3,858	22.95%
	Hindwaeth	58	0.35%
	Islam	47	0.28%
	Jainiaeth	1	0.01%
	Iddewiaeth	2	0.01%
	Sikhiaeth	4	0.02%
	Arall	525	3.12%
	Heb ddatgelu	613	3.65%
	Heb ei ddiffinio	11,318	67.32%
Cyfanswm		16,811	100%

Oed	16 - 20	84
	21 - 25	794
	26 - 30	1,535
	31 - 35	1,624
	36 - 40	2,284
	41 - 45	2,706
	46 - 50	2,886
	51 - 55	2,260
	56 - 60	1,636
	61 - 65	801
	Dros 65	201
Cyfanswm		16,811

Tueddfryd Rhywiol	Lesbiaidd	7	0.04%
	Hoyw	27	0.16%
	Deurywiol	13	0.08%
	Heterorywiol	4,726	28.11%
	Heb ddatgelu	432	2.57%
	Heb ei ddiffinio	11,606	69.04%
	Cyfanswm	16,811	100%

Mae "Heb ddatgelu" a "Heb ddiffinio" yn gategorïau o fewn system gyflogau'r GIG - y Cofnod Staff Electronig (ESR). Maent yn ymwneud â digwyddiadau lle mae staff wedi defnyddio eu hawliau i beidio â datgelu gwybodaeth bersonol arbennig, neu lle na chofnodwyd data yn ESR.

Tarddiad Ethnig			
0	Gwyn	3	0.02%
4	Indiaidd	2	0.01%
9	Heb gyflwyno	3	0.02%
A	Gwyn - Prydeinig	3,662	21.78%
B	Gwyn - Gwyddelig	85	0.51%
C	Gwyn - Unrhyw gefndir Gwyn arall	2,810	16.72%
C2	Gwyn - Gwyddelig (Gogledd)	8	0.05%
C3	Gwyn - Amhenodol	50	0.30%
CA	Gwyn - Seisnig	898	5.34%
CB	Gwyn - Albanaidd	69	0.41%
CC	Gwyn - Cymreig	2,931	17.44%
CF	Gwyn - Groegaidd	3	0.02%
CH	Gwyn - Twrcaidd	1	0.01%
CK	Gwyn - Eidalaid	1	0.01%
CP	Gwyn - Pwylaidd	3	0.02%
CQ	Gwyn - Cyn-USSR	2	0.01%
CU	Gwyn - Croataidd	1	0.01%
CX	Gwyn - Cymysg	10	0.06%
CY	Gwyn - Ewropeaidd Arall	53	0.32%
D	Cymysg - Gwyn a Du Caribïaidd	5	0.03%
E	Cymysg - Gwynedd a Du Affricanaidd	10	0.06%
F	Cymysg - Gwyn ac Asiaidd	8	0.05%
G	Cymysg - Unrhyw gefndir Cymysg arall	12	0.07%
GA	Cymysg - Du ac Asiaidd	1	0.01%
GB	Cymysg - Du a Tsieineaidd	1	0.01%
GC	Cymysg - Du a Gwyn	1	0.01%
GF	Cymysg - Arall / Amhenodol	2	0.01%
H	Asiaidd neu Asiaidd Brydeinig - Indiaidd	256	1.52%
J	Asiaidd neu Asiaidd Brydeinig - Pacistanaidd	56	0.33%
K	Asiaidd neu Asiaidd Brydeinig - Bangladeshaidd	10	0.06%
L	Asiaidd neu Asiaidd Brydeinig - Unrhyw gefndir Asiaidd arall	54	0.32%
LD	Asiaidd Dwyrain Affricanaidd	1	0.01%
LE	Asiaidd Sri Lancaidd	2	0.01%
LH	Asiaidd Brydeinig	2	0.01%
LJ	Asiaidd Caribïaidd	1	0.01%
LK	Asiaidd Amhenodol	1	0.01%
M	Du neu Ddu Prydeinig - Caribïaidd	4	0.02%
N	Du neu Ddu Prydeinig - Affricanaidd	39	0.23%
P	Du neu Ddu Prydeinig - Unrhyw gefndir Du arall	2	0.01%
PC	Du Nigeraidd	2	0.01%
PD	Du Prydeinig	1	0.01%
PE	Du Amhenodol	5	0.03%
R	Tsieineaidd	23	0.14%
S	Unrhyw Grŵp Ethnig Arall	66	0.39%
SB	Japaneaidd	1	0.01%
SC	Ffilipinaidd	55	0.33%
SD	Malaysiaidd	1	0.01%
SE	Arall Penodol	3	0.02%
	Heb ei ddiffinio	4,957	29.49%
Z	Heb ddynodi	634	3.77%
		16,811	

Ymchwil a datblygiad

Mae Ymchwil a Datblygiad yn rhoi cyfle i archwilio ffyrdd arloesol o ddarparu gofal iechyd sy'n ddiogel, effeithlon a newydd.

Gwyddom ei bod yn bwysig fod staff a chleifion yn cael cyfle i gymryd rhan mewn ymchwil o ansawdd uchel. Ymhlith datblygiadau Ymchwil a Datblygiad mae:

- Symleiddio systemau rheoli, ac atgyfnerthu perthynas waith agos gyda'r Pwyllgorau Moeseg Ymchwil
- Sefydlu clinigau ymchwil er mwyn i ymchwilwyr rannu eu prosiectau'n gynnar, fel y gellir dynodi ac ymdrin ag unrhyw rwystrau cyn eu cyflwyno i'w cymeradwyo

- Darparu hyfforddiant ar amrywiol bynciau, o ddulliau ymchwil i ystadegau

- Cynrychiolaeth o sefydliadau addysg uwch ar lefel y Bwrdd, gan Is Ganghellor Prifysgol Bangor, gan ddarparu trafodaeth a dadl ar faterion ymchwil, hyfforddiant ac addysg

- Datblygu cynigion gyda Phrifysgolion Bangor a Glyndŵr ar sut y gall cleifion elwa o ymchwil ansawdd uchel, sut gallwn ni gynyddu cyfleoedd i gleifion gymryd rhan mewn treialon clinigol a sut gallwn ni ddefnyddio canlyniadau a

darganfyddiadau o waith ymchwil i ddylanwadu a gwella gofal cleifion yn lleol

Mae prosiectau ymchwil lleol yn cynnwys ystod eang o bynciau mewn gofal cychwynnol ac eilaidd, yn amrywio o sut i reoli clefyd, pa driniaethau sy'n effeithiol, i sut beth yw byw gyda gwaeledd.

Gwneir y gwaith ymchwil mewn ysbytai, meddygfeydd a phrifysgolion yn ogystal â chartrefi cleifion neu gartrefi gofal. Mae hyn yn rhoi cyfleoedd euraidd i herio arferion presennol ac i ddatblygu ffyrdd newydd o weithio, fydd yn arwain at wasanaethau clinigol diogel, effeithiol, yn seiliedig ar dystiolaeth.

Archwilio Clinigol

Mae Archwilio Clinigol yn weithgaredd a gynhelir i archwilio a yw triniaethau a gwasanaethau clinigol yn cael eu darparu yn unol â'r arfer gorau. Mae'r Adrannau a Thimau Archwilio Clinigol wedi cyflawni llawer iawn, yn cynnwys:

- Symleiddio'r dull o gofrestru prosiectau archwilio clinigol
- Cytuno ar ddull o adrodd ar ganlyniadau a darganfyddiadau
- Adolygu rhaglenni hyfforddi presennol
- Sefydlu Grŵp Archwilio Clinigol
- Cynnal trafodaethau â chleifion a defnyddwyr gwasanaeth ynglŷn â dynodi pethau sy'n bwysig iddynt, fydd yn arwain y Rhaglen Archwilio Clinigol
- Darparu hyfforddiant i rai aelodau llewyg a chleifion ar sut i gynnal archwiliad
- Sefydlu cysylltiadau gyda mentrau lleol a chenedlaethol megis yr Ymgyrch 1000 o Fwydau a Mwy
- Cefnogi staff i gyflwyno a rhannu eu darganfyddiadau gyda chydweithwyr i hyrwyddo arfer gorau ac fel rhan o raglenni addysgol ar draws yr adrannau ac arbenigeddau

Ei wneud yn gadarn

Ein Bwrdd Iechyd Prifysgol

Mae 'Ei wneud yn gadarn' yn ymwneud â llywodraethu da – sut rydym yn ymddwyn ac yn rhoi cyfrif amdanom ein hunain fel sefydliad Gwasanaeth Iechyd Gwladol sy'n gyfrifol am ddefnyddio adnoddau trethdalwyr yn ddiogel, yn effeithiol ac yn y ffordd orau.

Mae'r Bwrdd yn cynnwys Aelodau Annibynnol, Gweithredol a Chysylltiol, a gyda'i gilydd, maent yn gyfrifol am ddarparu gofal iechyd a gwella iechyd a lles y boblogaeth. Mae'r Bwrdd Iechyd yn atebol i Lywodraeth Cynulliad Cymru drwy'r Gweinidog Iechyd a Gofal Cymdeithasol.

Aelodau Annibynnol

Cadeirydd

Michael Williams

Is Gadeirydd

Lyndon Miles

Aelod Annibynnol

Hywel Davies

Aelod Annibynnol

Professor Merfyn Jones

Aelod Annibynnol

Keith McDonogh

Aelod Annibynnol

Jenie Dean

Aelod Annibynnol

Harri Owen Jones

Aelod Annibynnol

Hilary Stevens

Aelod Annibynnol

Chris Tillson

Tîm Gweithredol

Prif Weithredwr

Mary Burrows

**Cyfarwyddwr
Gweithredol Cyllid**

Helen Simpson

**Cyfarwyddwr
Gweithredol Iechyd
Cyhoeddus**

Andrew Jones

**Cyfarwyddwr
Llywodraethu a
Chyfathrebu**

Grace Lewis-Parry

**Cyfarwyddwr
Gweithredol Meddygol a
Chyfarwyddwr
Gwasanaethau Clinigol**

Mark Scriven

**Cyfarwyddwr
Gweithredol Nyrsio,
Bydwreigiaeth a
Gwasanaethau Cleifion**

Jill Galvani

**Cyfarwyddwr
Gweithredol Gweithlu a
Datblygiad Sefydliadol**

Martin Jones

**Cyfarwyddwr Gwella a
Chefnogi Busnes**

**Cyfarwyddwr
Gweithredol Therapiau a
Gwyddor Iechyd**

Dr Keith Griffiths

**Cyfarwyddwr
Gweithredol Gofal
Cychwynnol, Cymuned a
Gwasanaethau Iechyd
Meddwl**

Geoff Lang

**Cyfarwyddwr
Gweithredol Cynllunio**

Neil Bradshaw

Rheoli risg

Gwyddom, oherwydd natur gofal iechyd, y bydd pethau'n mynd o'i le weithiau. Rydym yn rheoli hyn drwy ddeall beth yw'r risgiau, sut gallwn ni eu lleihau, a monitro ac adolygu trefniadau i wneud yn siŵr fod popeth posibl yn cael ei wneud i osgoi niwed.

Ym mis Hydref 2009, cymeradwydd y Bwrdd Iechyd y Strategaeth Rheoli Risg a Datganiad Polisi, a oedd yn dynodi prif feysydd peryglon y sefydliad yn dilyn dadansoddiad o Ddatganiadau Etifeddiaeth y sefydliadau blaenorol. Elfennau allweddol y fframwaith risg a sicrwydd yw:

- creu dull sy'n hollol 'ymwybodol o risg'
- sicrhau fod camgymeriadau'n cael eu rhannu'n agored a sicrhau fod gwersi'n cael eu dysgu a bod mesurau'n cael eu creu'n gyflym i osgoi ailadrodd
- gwneud yn siŵr fod rheoli risg yn gyfrifoldeb ar bawb
- creu diwylliant fydd yn gosod y claf yn ganolog ym mhopeth a wnawn

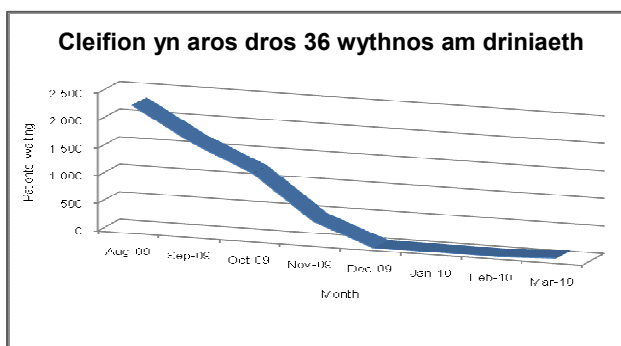
Perfformiad

Rydym yn gwella'n gwasanaethau i gleifion yn barhaus. Tynnir sylw at rai o'r llwyddiannau isod.

Oriau Agor Meddygfeydd

Adolygwyd 100% o oriau agor Meddygfeydd yn ystod y flwyddyn fel bod cleifion yn cael gweld rhywun yn eu meddygfa pan fyddant angen gwneud hynny.

Mae gennym rai o'r meddygfeydd gorau yng Nghymru. Bydd cynnwys Cyfarwyddwyr Meddygol Cynorthwyol Meddygon Teulu a phenodi 14 o arweinwyr ardaloedd lleol yn 2010/11 yn cyflwyno'r gofal yn seiliedig ar y gymuned y mae cleifion a ninnau fel Bwrdd Iechyd yn dymuno ei weld.

Mynediad Cyflymach at Wasanaethau

Rydym wedi gallu gostwng amseroedd aros i gleifion yng Ngogledd Cymru yn sylweddol yn ystod 2009/10. Ail-gyfluniwyd taith claf o'r Meddyg Teulu i driniaeth mewn partneriaeth rhwng cleifion, meddygon, nysys a gweithwyr gofal iechyd eraill. Mae hyn wedi gwella gofal, i ddarparu triniaeth ddiogel, effeithiol, effeithlon, o ansawdd uchel i gleifion.

Llawfeddygaeth Pen-glin

Mae'r Rhaglen Adferiad Estynedig ar gyfer llawfeddygaeth pen-glin wedi cael ei chydabod fel enghraifft o arfer da, yn ymgysylltu â chleifion a'u gofalmwyr o'r paratoi i adferiad.

Mae hyn wedi lleihau cyfraddau derbyn ac ail dderbyn cleifion i'r ysbyty.

Mae cleifion ar y rhaglen hon yn dweud ei fod yn brofiad gwell a'u bod yn gwella'n gynt ar ôl llawdriniaeth.

“Mae'r Ysgol ar gyfer Cymalau wedi fy nghynnwys i yn fy ngofal lawer mwy nag unrhyw lawdriniaeth flaenorol”

Gwasanaethau Therapi

Mae'r holl wasanaethau therapi, er enghraifft podiatreg, ffisiotherapi neu therapi iaith, wedi cynnal eu perfformiad da blaenorol o ran apwyntiadau cyntaf i gleifion, ac wedi bodloni'r targed 14 wythnos ar gyfer bob mis o'r flwyddyn.

Pryderon

Rydym yn ymdrechu'n barhaus i wella gofal i gleifion a chawn ein calonogi gan y nifer fawr o ganmoliaethau a geir gan gleifion neu berthnasau. Rydym yn cydnabod pwysigrwydd gwranddo ar a dysgu oddi wrth ddefnyddwyr ein gwasanaeth.

Byddwn yn cael cwynion, pryderon, sylwadau a chanmoliaeth gan gleifion, eu ffrindiau a'u perthnasau, a chan gynrychiolwyr yn cynnwys Aelodau Seneddol, Aelodau'r Cynulliad, Cynghorau Iechyd Cymuned (CIC) ac eiriolwyr eraill. Byddwn yn defnyddio'r wybodaeth o'r cwynion hyn, a'n hymchwiliadau iddynt, i ganfod ffyrdd o wella'r hyn rydym yn ei wneud.

Mae hyn yn golygu y gallwn wella gwasanaethau a bodloni disgwyliadau cleifion. Pan fydd cwyn yn arwain at newidiadau, byddwn yn rhoi gwybod i'r achwynydd am y canlyniadau hynny.

Rhwng Hydref 2009 a Mawrth 2010:

- Cafwyd 14,860 canmoliaeth. Ond roedd lleiafrif bychan o gleifion neu berthnasau'n anfodlon ar y gwasanaeth neu'r gofal a gawsant a chafwyd 345 cŵyn ffurfiol
- Cydnabuwyd 99.7% (344) o'r cwynion a gafwyd yn ystod y flwyddyn o fewn dau ddiwrnod gwaith

- Cafodd 49% (168) o'r cwynion ymateb llawn o fewn 20 diwrnod gwaith, ond roedd ar yr achosion mwy cymhleth angen mwy o amser i'w datrys
- Gwnaed 15 cais am Adolygiad Annibynnol rhwng 1 Hydref 2009 a 31 Mawrth 2010. O'r 15 cais am Adolygiad Annibynnol, cyfeiriwyd 7 yn ôl i'r Bwrdd Iechyd i gael eu datrys yn lleol, nid oedd angen gweithredu ymhellach gyda 6 ohonynt, a disgwyliar canlyniad 2 arall

- Cyfeiriwyd 19 o gwynion at yr Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus. O'r 19, ategwyd 3 ohonynt a gwnaed argymhellion i'r Bwrdd Iechyd, ni ategwyd 4, mae 1 wedi mynd ymlaen i gais cyfreithiol, gwrthodwyd 3 a disgwylir penderfyniad ar 8 ohonynt
- Rydym wedi gweithredu'n gadarnhaol o ran y cwynion a gafwyd ac wedi defnyddio'r gwersi a ddysgwyd i wella'r gwasanaeth. Rhai o'r mesurau a weithredwyd yn ystod y flwyddyn oedd:
 - Gwneud trefniadau i sicrhau bod data personol diangen e.e. dyddiad geni, yn cael ei dynnu oddi ar labeli cyfeiriad pan fo gwybodaeth yn cael ei hanfon at gleifion
 - Mae'r ymchwiliad gan dîm clinigol i'r ôl-groniad o gleifion sy'n aros am apwyntiad adolygu wedi golygu trefnu clinigau ychwanegol a datblygu mentrau amseroedd aros
- Adolygu nifer y gwelyau i sicrhau'r defnydd fwyaf effeithiol a lleihau'r amser y mae cleifion yn gorfod aros mewn Adrannau Achosion Brys
- Defnyddio rhaglen gyfrifiadurol i wirio archwiliadau radiolegol heb eu hysbysu
- Cynhyrchu ffurflenni cydsynio dwyieithog yn lle fersiynau Cymraeg a Saesneg ar wahân
- Cynigion datblygu gwasanaeth penwythnos ar gyfer apwyntiadau sganio
- Adolygu trefniadau practis deintyddol, gyda'r gyda dilyniant gan y Bwrdd Iechyd, i sicrhau bod eu trefniadau a'u cysylltiadau â'r cleifion yn cyd-fynd â chanllawiau cenedlaethol
- Datrys materion hyfforddi o ran y system archebu newydd mewn fferyllfa
- Darparu arweiniad i feddygon sy'n gweithio yn y Gwasanaeth y Tu Allan i Orlau yng Ngwynedd a Môn ynghylch cyngor i gleifion ar yr hyn i'w wneud os ydy eu symptomau'n gwaethygu

Mae prosiect Llywodraeth Cynulliad Cymru "Gweithio i Wella/Gwneud lawn am Gamweddau'r GIG" yn edrych ar y modd y mae'r GIG yn delio â phryderon ac yn gwneud argymhellion ynglŷn â sut y gellir gwneud hyn yn fwy effeithiol. Cynhaliwyd ymgynghoriad rhwng Ionawr ac Ebrill 2010 ar y trefniadau arfaethedig.

Gwneud iddo weithio

Ystadau

Rydym yn darparu ein gwasanaethau drwy rwydwaith o Ysbytai Cyffredinol Dosbarth, Ysbytai Cymuned, clinigau a swyddfeydd ar hyd a lled Gogledd Cymru. Gwerth yr ystâd yn ôl y farchnad, a gafodd ei brisio gan y Prisiwr Dosbarth yn Ebrill 2009 ar sail yr hyn sy'n "cyfateb i ased modern" yw £51.555mn (tir) a £383.996mn (adeiladau). Buddsoddwyd yn sylweddol yn ein hadeiladau dros y 12 mis diwethaf, a bydd hyn i gyd yn helpu i wella ansawdd gofal cleifion. Mae cyfrifoldeb hefyd i sicrhau bod y gwasanaethau a ddarperir mewn lleoliadau gofal cychwynnol yn cael eu darparu mewn adeiladau pwrpasol.

Gofal Cychwynnol

Cwblhawyd nifer o gynlluniau Gofal Cychwynnol, ac mae datblygiadau newydd yn agor ym Methesda, Doc Fictoria Caernarfon, Abergele a Llanrwst. Prosiect aml-asiantaethol yw'r datblygiad yn Llanrwst yn cynnwys Tai Gofal Ychwanegol, Gwasanaethau Cymdeithasol, Gofal Cychwynnol a Chymuned wedi'i godi ar y cyd ag Awdurdod Lleol a Chymdeithas Tai.

Roedd y datblygiadau yng Ngorllewin Rhyl a Chei Connah hefyd yn cael eu codi ac fe'u cwblhawyd ym Mai 2010.

Ar 18 Ionawr 2010, symudodd y Meddygon Teulu yn Abergele i'w hadeilad newydd sydd ar brydles.

Yn yr adeilad mae amrywiaeth o gyfleusterau modern yn cynnwys ystafelloedd o'r radd flaenaf i'r meddygon, staff y practis a gweithwyr gofal iechyd proffesiynol ar ymweliad, a bydd lle hefyd i glinigau penodol.

Dywedodd Dr Jeremy Honeybun, un o bartneriaid y practis "Rydym wrth ein bodd gyda'r adeilad newydd, a byddwn fel practis yn gallu cynnig amrywiaeth o wasanaethau cynhwysfawr ac eang i gleifion yn ardal Abergele".

Agorodd Canolfan Gofal Cychwynnol newydd £2.5 miliwn Bethesda ar 15 Chwefror yn dilyn cais llwyddiannus i Lywodraeth Cynulliad Cymru gan gyn-Fwrdd Iechyd Lleol Gwynedd. Mae cynllun yr adeilad yn gweddu i'r amgylchedd; gweithwyr lleol oedd yn gyfrifol am ei godi, gyda llawer o'r deunyddiau adeiladu yn dod o'r chwareli lleol ym Methesda a Blaenau Ffestiniog.

Erbyn hyn mae'r pedwar Meddyg Teulu a'u staff, Fferyllfa Boots a staff o'r Bwrdd Iechyd yn cynnwys nyrsys ardal ac ymwelwyr iechyd, bydwreigiaeth a gwasanaeth trin traed i gyd yn y ganolfan. Yn ogystal, mae'r ganolfan yn cynnwys deintyddfa a gwasanaeth deintyddol GIG newydd a ddechreuodd ar 29 Mawrth 2010.

Dywedodd yr Uwch Bartner Dr Nicoletta Heinersdorff: "Rydyn ni'n falch iawn o'r adeilad modern hwn. Mae'n cyfrannu at gydweithio gwell rhwng gweithwyr iechyd proffesiynol gofal cychwynnol a gweithwyr yn y gymuned – gan fod pawb yn gweithio o'r un safle. Bydd hyn yn ein galluogi i barhau i wella ystod ac ansawdd y gwasanaethau sydd ar gael a hynny er lles ein cleifion."

Hefyd cafodd nifer o gynlluniau eu cymeradwyo yn ystod y flwyddyn ar gyfer datblygiadau yn yr Wyddgrug, Harlech, y Felinheli, Amlwch a Benllech, ac mae gwaith adeiladu'r prosiectau hyn i fod yn dechrau yn 2010.

Rydym yn dal i weithio mewn partneriaeth â Meddygon Teulu i newid ac ailwampio meddygfeydd presennol i wella'r adeiladau a'r cyfleusterau ar gyfer gofal iechyd yn y gymuned ac i sicrhau cydymffurfiaid â safonau statudol megis rheoliadau'r Ddeddf Gwahaniaethu ar sail Anabledd.

Gofal yn yr Ysbyty

Cwblhawyd yr Uned newydd i Bobl Ifanc Gogledd Cymru yn Abergele ym Mehefin 2009 a throsglwyddwyd y gwasanaethau yng Ngorffennaf 2009. Mae'r datblygiad wedi cynyddu'r gallu i ddarparu gwasanaeth yng Ngogledd Cymru ac yn caniatáu i gleifion a fyddai yn y gorffennol wedi gorfod mynd i Loegr, gael eu trin yn lleol.

Yn Ionawr 2010 cwblhawyd yr estyniad, ac ailfodelu ac ailwampio'r Adran Achosion Brys yn Ysbyty Maelor Wrecsam. Mae'r datblygiad wedi caniatáu cyd-leoli

Meddygon Teulu y Tu Allan i Orlau, ffrydio cleifion a chyfleusterau penodol i blant.

Cwblhawyd ailwampio Ysbyty Dolgellau yn Rhagfyr 2009, ac mae hyn wedi caniatáu cyd-leoli Clinig Cymuned, adrannau Cleifion Allanol a Delweddu ar safle'r Clinig Cymuned.

Mae datblygiadau cyfalaf sylweddol ar yr isadeiledd trydanol yn Ysbyty Gwynedd, estyniad y Ganolfan Trin Canser Gogledd Cymru yn Ysbyty Glan Clwyd a'r Campws Iechyd Meddwl yn Ysbyty Maelor Wrecsam ar y

gweill ac i fod i'w gwblhau yn 2010.

Cwblhawyd gwaith hefyd ar brosiect sydd wedi creu dwy Theatr Laparosgopi newydd ac Adran Wroleg yn Ysbyty Glan Clwyd.

Yn Ysbyty Gwynedd cwblhawyd yr Uned Dibyniaeth Fawr newydd. Bydd y cyfleuster hwn yn cael ei gomisiynu a'i agor yn 2010.

Materion amgylcheddol - ein hôl troed carbon

Rydym wedi ymrwymo i leihau ein heffaith ar yr amgylchedd trwy gydymffurfio â'r holl reoliadau amgylcheddol, gwneud y defnydd lleiaf posibl o ynni a dŵr, cynhyrchu cyn lleied o wastraff â phosibl, hybu ailgylchu a pholisïau cludiant cynaliadwy a lleihau effaith prynu nwyddau a

gwasanaethau ar yr amgylchedd.

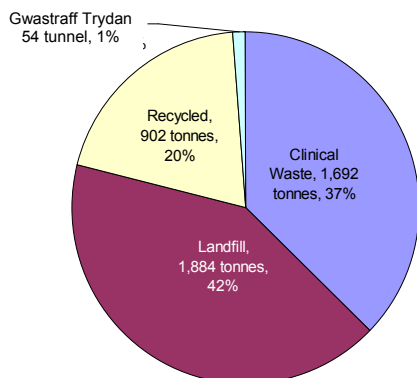
Yn y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2010, cynhyrchwyd 1692 tonnell fetrig o wastraff clinigol a 2840 tonnell fetrig o wastraff arall. Ailgylchwyd 956 tonnell fetrig (deunydd ailgylchu cyffredinol a thrydanol) oedd yn cynrychioli 21% o gyfanswm y pwysau a gynhyrchwyd. Pe byddai'r gwastraff clinigol yn cael ei dynnu o gyfanswm y gwastraff, byddai'r ganran

a ailgylchir yn codi i 37% o'r gwastraff â phosiblwydd ailgylchu.

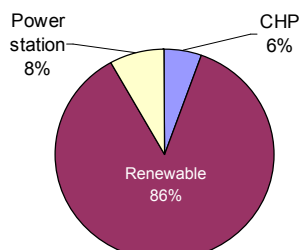
Mae 92% o'r trydan a ddefnyddir yn cael ei gynhyrchu gan ffynonellau adnewyddadwy a gwres a phŵer cyfunol.

Llwyddwyd i sicrhau gostyngiadau carbon yn 2009/10 drwy ôl-ffitio dyfeisiau arbed ynni e.e. rheolwyr gwres, gyriannau motor cyflymder amrywiol, golau rhad-ar-ynni a boeleri effeithiol iawn. Mae ymgyrchoedd ymwybyddiaeth o ynni ac wythnosau amgylchedd yn ymddangos yn flynyddol ar galendr y Bwrdd Iechyd.

Cynhyrchu Gwastraff BIPBC

Ffynonellau Trydan BIPBC

Yn ystod y flwyddyn cafodd y cynlluniau gweithredu yn deillio o Gynlluniau Teithio Cynaliadwy eu rhoi ar waith. Ymhlith y mesurau roedd cynigion i leihau'r defnydd o geir drwy ddefnyddio ceir cronfa, anogaeth i rannu ceir, gwell defnydd o gludiant cyhoeddus a chynlluniau cerdded a beicio i'r gwaith.

Mae cyfleusterau cynhadledd fideo ar gael sy'n golygu bod staff yn gallu cynnal cyfarfodydd heb orfod teithio'n bell gan wneud arbedion ariannol a threulio llai o amser yn teithio.

Rydym yn gweithio gyda phartneriaid yr Awdurdodau Lleol drwy'r Byrddau Gwasanaeth Lleol sydd wedi addo lleihau allyriadau o 80% o leiaf erbyn 2050 yn unol â Deddf Newid Hinsawdd 2008 a lleihad o 3% y flwyddyn o leiaf o 2011 fel isafswm targed.

Absenoldeb oherwydd salwch

Mae'r sylw a roddir i reoli absenoldeb yn rhan o'n cyfrifoldebau iechyd a lles i'n staff, drwy ddefnyddio strategaethau a rhaglenni i'w cefnogi. Roedd 37% o staff a gyflogwyd heb gael absenoldeb salwch yn ystod y flwyddyn ariannol 2009/10. Rydym yn gwybod y gallwn wella ar hyn. Gweler crynodeb o'r absenoldeb salwch ar gyfer 2009/10 isod:

Cafanswm Dyddiau a Gollwyd	244,262.49
Cyfanswm Blynnyddoedd Staff	5,236,232
Cyfartaledd Dyddiau Gwaith a Gollwyd	10.64
Cyfanswm staff a gyflogir mewn cyfnod (cyfrif pennau)	16,791
Cyfanswm staff a gyflogir mewn cyfnod heb Absenoldeb Salwch (cyfrif pennau)	6,204
% staff a gyflogir mewn cyfnod heb Absenoldeb Salwch	36.95%

Datblygwyd pecyn hyfforddi mewn ymateb i gyflwyno Polisi Absenoldeb Salwch Cymru Gyfan a'r ymgyrch i leihau costau absenoldeb salwch ar draws Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr. Bydd yr hyfforddiant yn cael ei ymestyn ar dri lefel

- Cyfarfodydd Gweithredwyr
- Trosolwg o Bolisiâu ar gyfer Uwch Reolwyr yn edrych ar effeithiau strategol gweithredu polisi
- Hyfforddiant Gweithredol ar gyfer rheolwyr, staff ac Undebau Llafur

Adroddiad ariannol

Yn ein swyddogaeth fel y Bwrdd Iechyd Prifysgol newydd ar gyfer Gogledd Cymru, rydym yn goruchwyllo darparu a thrawsnewid gwasanaethau i ddinasyddion ar draws Gogledd Cymru yn ogystal â rhai gwasanaethau ar gyfer dinasyddion Gogledd Powys a De Swydd Gaer.

Gan ein bod yn un o'r Byrddau Iechyd mwyaf, mae ein gwariant refeniw oddeutu £1.2 biliwn a'n rhaglen gyfalaf yn £50.6 mn.

Rydym wedi ymgymryd â swyddogaethau'r cyrff blaenorol yn ogystal â'u hasedau a'u dyledion.

Paratowyd cyfrifon blynyddol y Bwrdd Iechyd fel pe bai hwnnw wedi dod i fodolaeth ar 1 Ebrill 2010 ac maen

nhw'n adlewyrchu gweithgareddau, asedau a dyledion yr holl gyrff blaenorol yn deg, yn ôl y manylion uchod.

Mae hyn yn gyson â'r safonau hysbysu perthnasol a gafodd eu defnyddio ar hyd a lled Cymru. Ceir crynodeb o falansau agoriadol y Bwrdd Iechyd yn y tabl isod:

1 Ebrill 2010	£000
Cronfa Gyffredinol Agoriadol	365,369
Cronfa ailbrisio wrth gefn	69,861
Cronfa wrth gefn Asedau a Roddwyd	12,612
Cyfanswm wrth gefn BILIPBC	447,842

Mae'r balansau agoriadol yn cynnwys yr asedau a'r dyledion a gofnodwyd ar Fantolenni'r cyrff blaenorol. Mae'r asedau'n cynnwys asedau cyfalaf megis adeiladau, peiriannau trwm, offer, symiau yn ddyledus gan 3ydd partion, stociau ac arian parod.

Mae'r dyledion yn adlewyrchu symiau sy'n ddyledus i 3ydd partion o 1 Ebrill 2009 a byddent yn cynnwys cyrff eraill y GIG, credydwy'r a darparwy'r masnach.

Ni chafodd gweddillion refeniw eu dwyn ymlaen.

Mae'r diffyg cyfredol yn economi'r DU yn galw am arbedion ariannol sylweddol na welwyd mo'u tebyg tra bo angen parhau i wella gwasanaeth drwy integreiddio, ailgynllunio gwasanaeth a chydweithio.

Diddordeb Cyfarwyddwyr ac Aelodau

Mae'n ofynnol i holl aelodau'r Bwrdd, ynghyd ag uwch swyddogion eraill y Bwrdd Iechyd, ddatgan unrhyw ddiddordeb sydd ganddynt a allai effeithio ar eu gallu i fod yn ddiduedd o ran eu gwaith yn y Bwrdd Iechyd. Mae gan y Bwrdd Iechyd gofrestr o'r rhain ac ar y tudalennau sy'n dilyn mae crynodeb o'r diddordebau hyn. Bydd gwybodaeth am ddiddordebau a ddatganwyd ar gyfer sefydliadau blaenorol ar ein gwefan ar www.pbc.cymru.nhs.uk

Mae'r Cyfarwyddwyr a'r Aelodau Bwrdd canlynol wedi datgan eu diddordebau yn ôl y rhestr isod:

Dr L Miles	Is Gadeirydd	• Meddyg Teulu a Phartner yng Nghanolfan Feddygol Bron Derw • Cadeirydd, Conffederasiwn GIG Cymru • Ymddiriedolwr Conffederasiwn GIG Cymru
Dr K Griffiths	Cyfarwyddwr Gweithredol	• Cymdeithas Henry Leach
A Jones	Cyfarwyddwr Gweithredol	• Priod hefyd yn gweithio i'r BI
Parch H Davies	Aelod Annibynnol o'r Bwrdd	• Menter Môn • Tearfund Cymru • Crossroads Ynys Môn
H Owen-Jones	Aelod Annibynnol o'r Bwrdd	• Llywydd, Age Concern, Gogledd/ Dwyrain Cymru • Ymddiriedolwr / Cyfarwyddwr Cyngor Gwirfoddol Lleol Sir y Fflint
H Stevens	Aelod Annibynnol o'r Bwrdd	• Unity Creative Ltd • Yldz Lunn LTL Ltd • Ymddiriedolwr Cyngor Gwasanaethau Gwirfoddol Sir Dinbych • Cronfa Canser Ron Smith • Ymddiriedolaeth Genedlaethol Geni Plant
Dr C Tillson	Aelod Annibynnol o'r Bwrdd	• Meddyg Teulu a Phartner, Meddygfa Bodnant
Professor M Jones	Aelod Annibynnol o'r Bwrdd	• Is-Ganghellor, Prifysgol Bangor

Mae'r Aelodau Bwrdd canlynol wedi datgan nad oes ganddyn nhw unrhyw wrthdaro posibl o ran diddordebau:

T M Williams	Cadeirydd
M Burrows	Prif Weithredwr
C Jenn	Cyfarwyddwr Cyllid dros dro (darfod Ionawr 2010)
H Simpson	Cyfarwyddwr Cyllid (dechrau Ionawr 2010)
M Scriven	Cyfarwyddwr Meddygol a Chyfarwyddwr Gwasanaethau Clinigol
G Lang	Cyfarwyddwr Gofal Cychwynnol, Cymuned a Gwasanaethau Iechyd Meddwl
G Lewis-Parry	Cyfarwyddwr Llywodraethu a Chyfathrebu
M Common	Cyfarwyddwr Gwelliannau a Chefnogi Busnes
N Bradshaw	Cyfarwyddwr Cynllunio
J Galvani	Cyfarwyddwr Nyrsio, Bydwreigiaeth a Gwasanaethau Cleifion
J M Jones	Cyfarwyddwr Gweithlu a Datblygiad Sefydliadol
K McDonogh	Aelod Annibynnol o'r Bwrdd
J Dean	Aelod Annibynnol o'r Bwrdd

Datganiad o Reolaeth Fewnol

Fel Swyddog Cyfrifol, y Prif Weithredwr sy'n gyfrifol am gynnal system gadarn o reolaeth fewnol sy'n cefnogi polisïau, nodau ac amcanion ein sefydliad, wrth ddiogelu arian y cyhoedd ac asedau'r sefydliad. Mae hyn yn unol â'r cyfrifoldebau a neilltuwyd gan Swyddog Cyfrifo GIG Cymru.

Lluniwyd y system rheolaeth fewnol i reoli perygl i lefel resymol yn hytrach na chael gwared â phob risg o fethu. Gall felly ond darparu sicrwydd rhesymol ac nid llwyr o ran effeithiolrwydd.

Mae'n broses barhaus a luniwyd i adnabod a blaenoriaethu risgiau, gwerthuso tebygolrwydd y risgiau ac yna eu rheoli'n effeithiol, yn effeithlon ac yn economaidd.

Mae'r Swyddog Cyfrifol yn gyfrifol am arolygu effeithiolrwydd ein system rheolaeth fewnol.

Hysbysir yr arolwg gan waith archwilyr mewnol y Bwrdd Iechyd, y Cyfarwyddwyr Gweithredol sy'n gyfrifol yn benodol am ddatblygu a chynnal y fframwaith rheolaeth fewnol, a ffynonellau eraill fel arolygon a wnaethpwyd gan

archwilyr a rheolyddion allanol.

Ni ddaeth unrhyw faterion rheolaeth fewnol sylweddol i'r amlwg o ganlyniad i ganfyddiadau arolwg 2009/10 y byddai'n rhaid i'r Swyddog Cyfrifol ddwyn i'ch sylw. Fodd bynnag, nodwyd cyfleoedd i wella a bydd y rhain yn cael eu datblygu yn ystod 2010/11.

Gellir gweld y datganiad rheolaeth fewnol yn llawn tu fewn i Ddatganiad Cyfrifon y Bwrdd Iechyd ar gyfer 2009/10.

Cynladwyedd Ariannol

Mae'r diffyg yn economi'r DU yn cynnig her ariannol na welwyd mo'i thebyg i wasanaethau cyhoeddus ar hyd a lled y DU a bydd Cymru hithau yn siŵr o gael ei heffeithio. Y Bwrdd Iechyd hwn yw'r mwyaf yng Nghymru gyda gwariant refeniw o fwy na £1.2 biliwn ac mae'r rhagolygon presennol yn dangos y bydd angen arbedion rhwng £300 a £400 miliwn dros y cyfnod cynllunio pum mlynedd.

Rydym wedi ymrwymo i ddiwallu anghenion iechyd y rhai sy'n defnyddio'i wasanaethau o fewn amgylchedd lle mae diogelwch cleifion ac ansawdd gofal yn hanfodol. Mae'r her sy'n wynebu'r Bwrdd Iechyd yn galw am ddull cadarn a rhagweithiol i'n cynllunio tymor hir i wneud y gorau o fanteision integreiddio a rhesymoli gwasanaeth o ganlyniad i'r uno. Bydd hyn yn galluogi darparu gofal iechyd effeithiol o fewn y targedau ariannol a roddwyd i ni.

Mae'r her ariannol yn gyfle ac yn sbardun i ailgynllunio gwasanaethau i wneud yn siŵr eu bod yn darparu'r gofal iechyd cywir, o'r ansawdd cywir ar yr adeg gywir. Rydym yn sefydliad sydd dan arweiniad clinigol a phroffesiynol ac yn edrych tuag allan; gyda cynllun pum mlynedd ar gyfer moderneiddio a gwella gwasanaeth. Mae'r pwyslais ar wella gwasanaeth a lleihau gwastraff a darpariaeth aneffeithiol ac rydym wedi ymrwymo i ddatblygu nifer o brif themâu sy'n cynnwys gwelliannau o ran caffael nwyddau a gwasanaethau, rhesymoli a moderneiddio gweithlu; a darparu cefnogaeth busnes mewn gwasanaeth a rennir â chyrrff eraill y GIG.

Adolygiad Gweithredol ac Ariannol

Adolygiad Gweithredol Ariannol a Datganiadau Ariannol Cryno

Crynodeb o'r set lawn o gyfrifon ar gyfer y flwyddyn 1 Ebrill 2009 - 31 Mawrth 2010 yw'r datganiadau ariannol sy'n dilyn. Yn unol ag arweiniad gan Lywodraeth Cynulliad Cymru, cynhyrchodd y cyrff blaenorol gyfrifon chwe mis am y cyfnod 1 Ebrill - 30 Medi 2009. Paratowyd cyfrifon blwyddyn lawn y Bwrdd Iechyd fel pe bai wedi bodoli am y flwyddyn gyfan ac mae'n adlewyrchiad cywir o drafodion y cyrff blaenorol. Mae'r dull hwn yn gyson â holl gyrff eraill y GIG yng Nghymru ac yn gyson â'r IFRS.

Cyrraedd Prif Dargedau Perfformiad Ariannol

Mae gofyn i'r Bwrdd Iechyd gyrraedd targedau ariannol a osodir gan Lywodraeth Cynulliad Cymru.

Terfyn Adnoddau Refeniw – cadwodd y Bwrdd Iechyd o fewn y terfyn adnoddau refeniw a ddyrannwyd o £1.239 biliwn a chynhyrchodd weddill o £86,000. Llywodraeth Cynulliad Cymru sy'n pennu'r Terfyn Adnoddau Refeniw ac mae'n adlewyrchu'r arian sydd ar gael i'r Bwrdd Iechyd ar gyfer gwariant.

Terfyn Adnoddau Cyfalaf – cadwodd y Bwrdd Iechyd o fewn y terfyn adnoddau cyfalaf o £50,578,000 o £33,000.

Terfyn Adnoddau Arian Parod – cadwodd y Bwrdd Iechyd o fewn ei derfyn adnoddau arian parod, gan dderbyn £1,212,261,000 o arian y Cynulliad.

Cod Ymarfer Taliadau Gwell – mae'n ofynnol i'r Bwrdd Iechyd dalu 95% o'r nifer o gredydwyd heb fod yn y GIG cyn pen 30 diwrnod o dderbyn nwyddau neu anfoneb ddilys, (pa bynnag yw'r hwyrach). Cyrhaeddodd y Bwrdd Iechyd y targed hwn, gydag 96.9% yn cael eu talu o fewn cyfnod y targed.

Datganiadau Ariannol Cryno ac Adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru

Mae'r datganiadau ariannol cryno a ddangosir yn cynnwys y canlynol:

1. Datganiad Costau Gweithredol
2. Terfyn Adnoddau Refeniw
3. Datganiad o Sefyllfa Ariannol
4. Terfyn Adnoddau Cyfalaf
5. Datganiad Llif Arian
6. Adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru

Efallai nad yw'r crynodebau isod yn cynnwys digon o wybodaeth ar gyfer deall perfformiad a sefyllfa ariannol y Bwrdd Iechyd yn llawn a gellir cael set lawn o gyfrifon blynyddol yn uniongyrchol oddi wrth Helen Simpson y Cyfarwyddwr Cyllid.

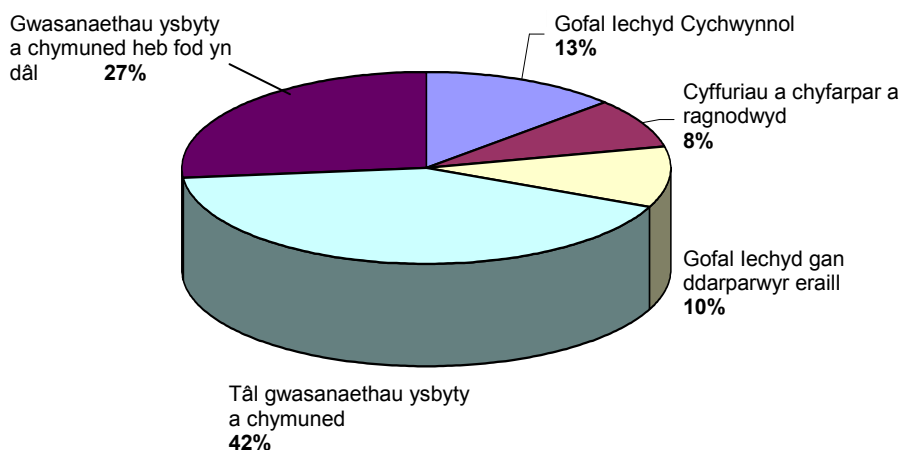
Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru wedi cyhoeddi adroddiad diamod ar fersiwn llawn y cyfrifon. Rhoddwyd sicrwydd fod y cyfrifon cryno yn gyson â rhai'r cyfrifon llawn yn nhystysgrif yr Archwilydd Cyffredinol ar dudalen 49 o'r adroddiad.

Datganiad Costau Gweithredol am y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2010

Gan fod Byrddau Iechyd bellach o fewn y ffin adnoddau, mae'n ofynnol i ni adrodd mewn fformat sy'n gyson â phob un o Adrannau'r Llywodraeth. Mae'r ffin adnoddau yn adlewyrchu gwariant sy'n dod dan bleidlais y Senedd, gydag elfen ohoni wedi'i datganoli i Lywodraeth Cynulliad Cymru. Mae'r Datganiad Costau Gweithredol yn rhoi manylion holl wariant ac incwm amrywiol ac eithrio arian gan Lywodraeth Cynulliad Cymru yn benodol. Felly, mae'r costau gweithredol net yn adlewyrchu cost darparu gwasanaethau cyn derbyn arian.

	2009/10 £000	2008/09 £000
Gwariant		
Gwasanaethau Gofal Cychwynnol	285,113	279,149
Gofal Iechyd gan ddarparwyr eraill	137,965	121,509
Ysbytai a Gwasanaethau Cymuned Iechyd	903,655	751,525
	1,326,733	1,152,183
Llai Incwm Amrywiol	95,490	114,616
Costau gweithredol net y Bwrdd Iechyd cyn llog ac enillion a cholledion	1,231,243	1,037,567
Llai incwm Buddsoddi	93	2,369
Arall (Enillion) / Colledion	(320)	47
Costau Cyllid	10,067	17,778
Costau gweithredol net am y flwyddyn ariannol	1,240,897	1,053,023

Mae'r siart yn dangos rhaniad gwariant ar draws y prif benawdau gwariant ar gyfer 2009/10.

Cyflawni Balans Ariannol Gweithredol

Terfyn Adnoddau Refeniw

Mae terfyn adnoddau refeniw'r Bwrdd Iechyd yn rhoi awdurdod i wario ar eitemau refeniw. Mae'r tabl isod yn cadarnhau fod y Bwrdd Iechyd wedi cyrraedd y targed o gadw o fewn y terfyn adnoddau.

	2009/10
	£000
Costau gweithredol net am y flwyddyn ariannol	1,240,897
Llai Gwariant Annewisol	2,248
Llai oblygiadau Refeniw os deuir â chynlluniau PFI at SoFP	0
Costau gweithredol net llai gwariant annewisol a goblygiadau refeniw	1,238,649
Terfyn Adnoddau Refeniw	1,238,735
Tanwariant yn erbyn Terfyn Adnoddau Refeniw	86

Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol fel ar 31 Mawrth 2010

Mae'r datganiad hwn yn cofnodi'r asedau a rhwymedigaethau'r Bwrdd Iechyd ar ddiwedd y flwyddyn ariannol. Yr enw hanesyddol ar y datganiad hwn oedd y Fantolen ac mae'r derminoleg newydd yn adlewyrchu'r symudiad at Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol. Diffinnir asedau a rhwymedigaethau cyfredol fel y rheiny y disgwylir iddynt gael eu derbyn neu eu talu o fewn 12 mis i ddiwedd y flwyddyn ariannol.

	31 Mawrth 2010 £000	31 Mawrth 2009 £000
Asedau anghyfredol		
Eiddo, peiriannau a chyfarpar	525,299	524,745
Asedau Anniriaethol	2,378	2,113
Masnach ac eitemau derbyniadwy eraill	203,560	120,014
Asedau Ariannol eraill	0	0
Asedau eraill	0	1,225
Cyfanswm asedau anghyfredol	731,237	648,097

Asedau Cyfredol

Rhestrau eiddo	10,482	8,490
Masnach ac eitemau derbyniadwy eraill	209,660	206,353
Asedau ariannol eraill	0	0
Asedau cyfredol eraill	4,713	3,469
Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb	5,635	14,181
	230,490	232,493
Asedau anghyfredol a ddosbarthir fel "Yn cael eu dal i'w gwerthu"	1,145	546
Cyfanswm Asedau Presennol	231,635	233,039
Cyfanswm asedau	962,872	881,136

Dyledion Cyfredol

Masnach ac eitemau taladwy eraill	132,223	124,731
Rhwymedigaethau ariannol eraill	0	0
Darpariaethau	178,680	183,508
Rhwymedigaethau eraill	0	0
Cyfanswm Rhwymedigaethau Cyfredol	310,903	308,239
Asedau/(rhwymedigaethau) cyfredol net	(79,268)	(75,200)

Rhwymedigaethau anghyfredol

Masnach ac eitemau taladwy eraill	83,479	58,582
Rhwymedigaethau ariannol eraill	0	0
Darpariaethau	130,014	66,473
Rhwymedigaethau eraill	0	0
Cyfanswm Rhwymedigaethau anghyfredol	213,493	125,055
Cyfanswm asedau a ddefnyddir	438,476	447,842

Ariannwyd gan:**Ecwiti trethdalwyr**

Cronfa Gyffredinol	360,376	365,369
Cronfa Wrth Gefn ailbrisio	65,931	69,861
Cronfa Wrth Gefn Asedau a Roddwyd	12,169	12,612
Cronfa grant y Llywodraeth	0	0
Cyfanswm ecwiti trethdalwyr	438,476	447,842

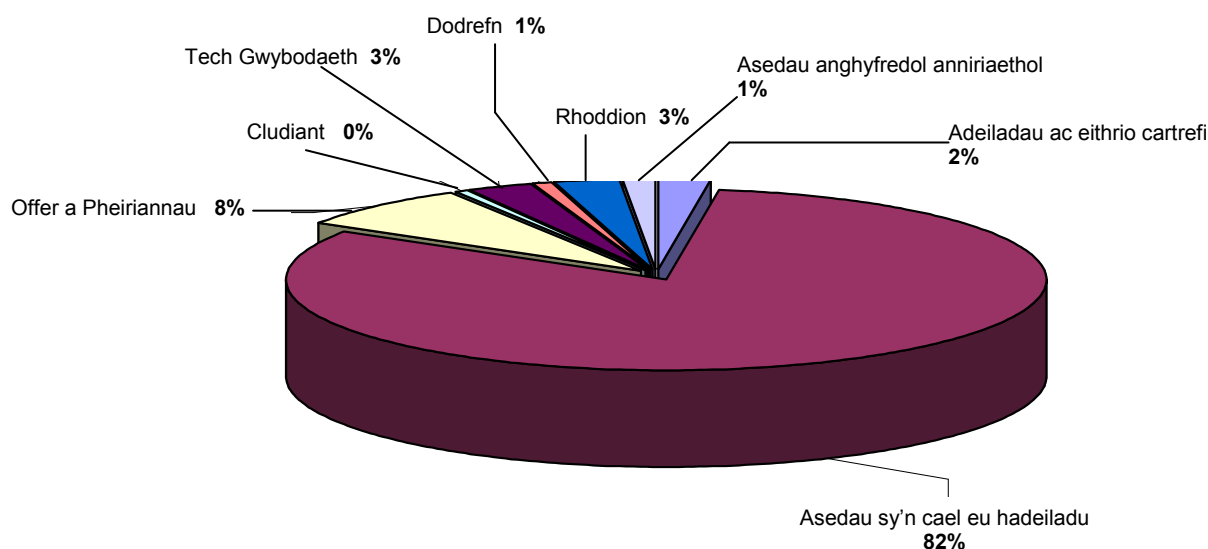
Terfyn Adnoddau Cyfalaf

Rhoddir dyraniad cyfalaf i'r Bwrdd Iechyd gyflawni ei raglen gyfalaf. Mae eitemau cyfalaf yn cynnwys tir, adeiladau, eiddo, peiriannau mawr a chyfarpar yn ogystal â phrosiectau yn ymwneud â TG. Mae'n rhaid i'r holl gostau ateb gofynion Llawlyfr Cyfrifyddu Cyfalaf y Cynulliad. Rydym yn falch o gadarnhau bod y Bwrdd Iechyd wedi cadw o fewn ei Derfyn Adnoddau Cyfalaf ar gyfer 2009/10.

	£000
Gwariant cyfalaf gros 2009/10	52,937
Ychwanegu Colledion o ran gwaredu asedau a roddwyd	0
Llai NBV o waredu eiddo, peiriannau mawr a chyfarpar ac asedau anniriaethol	847
Llai grantiau Cyfalaf	0
Llai Rhoddion	1,545
Costau yn erbyn Terfyn Adnoddau Cyfalaf	50,545
Terfyn Adnoddau Cyfalaf	50,578
Tanwario yn erbyn Terfyn Adnoddau Cyfalaf	33

Mae'r siart isod yn dangos dadansoddiad o'r gwariant cyfalaf yn ôl math.

Gwariant Cyfalaf Gros yn ôl math

Datganiad llif arian am y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2010

	2009/10 £000	2008/09 £000
Llif arian o weithgareddau gweithredol		
Cost weithredol net cyn llog	(1,231,243)	(1,037,567)
Symudiadau mewn cyfalaf gweithio	(29,452)	5,923
Addasiadau llif arian eraill	103,889	7,825
Darpariaethau a ddefnyddiwyd	(9,312)	(12,084)
Llog a dalwyd	(82)	(46)
All-lif arian net o weithgareddau gweithredol	(1,166,200)	(1,035,949)
Llif arian o weithgareddau buddsoddi		
Prynu eiddo, peiriannau ac offer	(58,298)	(54,106)
Elw o waredu eiddo, peiriannau ac offer	1,167	1,149
Prynu asedau anniriaethol	(726)	(190)
Elw o waredu asedau anniriaethol	0	0
Tâl o asedau ariannol eraill	(48,000)	(294,000)
Elw o waredu asedau ariannol eraill	52,540	298,000
Tâl am asedau eraill	0	0
Elw o waredu asedau eraill	0	4
Llog a dderbyniwyd	105	2,534
Incwm rhent	0	0
Mewnlif / (all-lif) arian net o weithgareddau buddsoddi	(53,212)	(46,609)
Mewnlif / (all-lif) arian net cyn ariannu	(1,219,412)	(1,082,558)
Llif arian o weithgareddau ariannu		
Arian Llywodraeth Cynulliad Cymru (gan gynnwys cyfalaf)	1,212,261	1,080,411
Derbynebau cyfalaf a ildwyd	0	0
Grantiau cyfalaf a dderbyniwyd	0	741
Elfennau cyfalaf taliadau o ran prydlesi cyllid ac ar SoFP	(92)	(139)
Arian a drosglwyddwyd (i) / o gyrff eraill y GIG	0	0
Ariannu net	1,212,169	1,081,013
Cynnydd / (gostyngiad) net mewn arian a'r hyn sy'n cyfateb	(7,243)	(1,545)
Arian a'r hyn sy'n cyfateb ar 1 Ebrill	12,878	14,423
Arian a'r hyn sy'n cyfateb ar 31 Mawrth	5,635	12,878

Adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru i Gynulliad Cenedlaethol Cymru ar y Datganiadau Ariannol Cryno

Rwyf wedi archwilio'r datganiadau ariannol cryno sydd yn Adroddiad Blynyddol Bwrdd Iechyd Lleol Prifysgol Betsi Cadwaladr, tudalennau 40 i 48.

Cyfrifoldebau'r Cyfarwyddwyr a'r Archwilydd

Y Cyfarwyddwyr sy'n gyfrifol am baratoi'r Adroddiad Blynyddol. Fy nghyfrifoldeb i yw rhoi fy marn ar gysondeb y datganiadau ariannol cryno â'r datganiadau ariannol statudol, a'r adroddiad tâl. Rwyf hefyd yn darllen y wybodaeth arall yn yr Adroddiad Blynyddol ac yn ystyried y goblygiadau i'm hadroddiad os byddaf yn dod yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau neu anghysonderau perthnasol â'r datganiadau ariannol cryno.

Sail y farn

Rwyf wedi gwneud fy ngwaith yn unol â Bwletin 2008/3 'Datganiad yr archwilydd ar y datganiadau ariannol cryno' a gyhoeddir gan y Bwrdd Arferion Archwilio i'w ddefnyddio yn y Deyrnas Unedig.

Barn

Yn fy marn i mae'r datganiadau ariannol cryno'n gyson â datganiadau ariannol statudol, ac adroddiad tâl Bwrdd Iechyd Lleol Prifysgol Betsi Cadwaladr ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2010 yr wyf wedi rhoi barn ddiamod arnynt.

Nid wyf wedi ystyried effeithiau unrhyw ddigwyddiadau rhwng y dyddiad yr arwyddais f'adroddiad ar y datganiadau ariannol llawn ar 21 Gorffennaf 2010 a dyddiad y datganiad hwn.

Gillian Body
Archwilydd Cyffredinol Cymru
Medi 2010

Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ

Datganiad Creu'r Cysylltiadau

Rydym yn dal at ein ymroddiad i wneud y deunydd gorau o adnoddau er mwyn darparu gwasanaethau gofal o'r ansawdd gorau posib i gleifion. Mae "Creu'r Cysylltiadau" yn amlinellu gweledigaeth Llywodraeth Cynulliad Cymru ar gyfer gwneud y mwyaf o enillion effeithlonrwydd.

Rhan sylfaenol o'r Cynllun Ariannol 2009/10 oedd yr angen i sicrhau rhaglen sylweddol o arbedion cost er mwyn mantoli'r gyllideb. Llwyddodd y rhaglen i sicrhau arbedion o dros £80mn trwy leihau costau ac osgoi costau. Sicrhawyd tua £31mn o ostyngiadau cost newydd yn unol â themâu "Creu'r Cysylltiadau".

Caffaeliad Mwy Effeithiol

Rydym wedi canolbwyntio ar "Gaffaeliad Mwy Effeithiol" am nifer o flynyddoedd gan sicrhau arbedion sylweddol yn y gorffennol. Adeiladwyd ar hyn gan arwain at ragor o arbedion, sef £4.9mn, yn 2009/10 drwy ganolbwyntio ar sicrhau prisiau gostyngol. Bydd y Bwrdd Iechyd yn parhau i wneud hyn yn 2010/11.

Symleiddio swyddogaethau cefnogi

Sicrhodd y Bwrdd Iechyd arbedion drwy dargedu costau gostyngol yn adrannau Cefnogi Corfforaethol. Arweiniodd yr arbedion hyn tuag at leihau canran costau rheoli'r Bwrdd Iechyd. Mae hyn wedi rhyddhau adnoddau ar gyfer gwasanaethau clinigol rheng flaen.

Siapio Gwasanaethau Cyhoeddus

Rydym wedi mynd ymlaen i reoli ein gallu i ddarparu gofal iechyd yn fwy effeithlon. Mae hyn yn golygu darparu gwasanaethau'n fwy cost effeithiol a chynhyrchiol. Ein bwriad ydy adeiladu ar hyn yn 2010/11 gan sicrhau effeithlonrwydd clinigol drwy foderneiddio'r gwasanaeth.

Gwneud gwell defnydd o staff

Rydym yn parhau i fod yn fwy cost effeithiol drwy leihau ein ddefnydd o staff nyrsio Banc ac Asiantaeth a chost hynny. Yn ychwanegol at y fenter hon, a gyflwynwyd ers nifer o flynyddoedd, gwnaethpwyd arbedion ychwanegol o ran defnyddio staff drwy foderneiddio'r gweithlu. Mae hyn yn rhannol mewn ymateb i sicrhau y gwelir buddion o ganlyniad i gyflwyno'r mentrau moderneiddio tâl a weithredwyd yn y blynyddoedd diwethaf.

Mae 86% o'r arbedion newydd a sicrhawyd yn 2009/10 yn rhai ailddigwyddiadol. Rydym hefyd yn bwriadu ehangu ar yr hyn a gyflawnwyd hyd yn hyn drwy sicrhau bod yr arbedion anailddigwyddiadol a gafwyd yn ystod y flwyddyn 2009/10 yn rhai ailddigwyddiadol yn y blynyddoedd i ddod a thrwy geisio rhagor o arbedion effeithlonrwydd yn 2010/11. Bydd yr arbedion hyn yn angenrheidiol er mwyn gwireddu agenda ariannol sy'n fwy heriol fyth.

Polisïau Cyfrifo Arwyddocaol

Paratowyd Datganiad Cyfrifon 2009/10 y Bwrdd Iechyd yn unol â'r Llawlyfr Cyfrifon Bwrdd Iechyd Lleol a'r Llawlyfr Adrodd Ariannol (FreM) a gyhoeddwyd gan Drysorlys EM. Mae'r dogfennau hyn yn adlewyrchu Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS) perthnasol a fabwysiadwyd yn llawn gan y GIG yng Nghymru am flwyddyn ariannol 2009/10.

Yn hanesyddol, seiliwyd y Polisïau Cyfrifo ar Egwyddorion Cyfrifo a Dderbynnir yn Gyffredinol y DU. Gan mai hon ydy'r flwyddyn gyntaf y mabwysiadwyd Safonau Rhyngwladol yn llawn gan y GIG yng Nghymru, ailddatganwyd holl ffigurau cymharol y flwyddyn flaenorol er mwyn gallu gwneud cymhariaeth iawn.

Mae disgrifiad o'r polisïau cyfrifo arbennig a fabwysiadwyd gan y Bwrdd Iechyd yn y Cyfrifon Blynnyddol llawn, y gellir cael copi ohonynt oddi wrth Helen Simpson, Cyfarwyddwr Cyllid.

Gweithgareddau Creu Incwm

Prif ffynhonnell ariannol y Bwrdd Iechyd ydy arian oddi wrth Lywodraeth Cynulliad Cymru. Hefyd, bydd y Cynulliad yn darparu arian ar gyfer eitemau annewisol gan gynnwys gwasanaethau fferyllol neu offthalmig.

Mae incwm amrywiol yn cyfeirio at weithgareddau gweithredol y Bwrdd Iechyd Lleol ac nid yw'n cael ei ariannu'n uniongyrchol gan Lywodraeth Cynulliad Cymru. Mae hyn yn cynnwys gwasanaethau a ddarperir i gyrff eraill y GIG, incwm a gafwyd yn ôl wedi damweiniau a gweithgareddau creu incwm.

Yn fyr ar gyfer 2009/10 adroddodd y Bwrdd Iechyd:

Arian Cynulliad	£1,212,261,000
Gwariant annewisol	£2,248,000
Incwm amrywiol	£95,490,000

Roedd yr incwm amrywiol yn cynnwys £992,000 o dan gynlluniau creu incwm heb fod ar ofal cleifion. Nid yw'r cynlluniau hyn yn rhan o wasanaethau craidd y Bwrdd Iechyd ac maent yn cynnwys gweithgareddau fel darparu Gwasanaethau Iechyd Galwedigaethol i 3^{ydd} parti.

Tâl Uwch Reolwyr

Llywodraeth Cynulliad Cymru sy'n pennu tâl Cadeirydd y Bwrdd Iechyd a'r Aelodau Annibynnol.

Mae tâl y Cyfarwyddwyr Gweithredol a rheolwyr lefel uchaf y Bwrdd Iechyd ynghyd ag agweddau eraill eu telerau ac amodau gwasanaeth yn cael eu pennu gan y Pwyllgor Tâl a Thelerau Gwasanaeth. Mae'n cynnwys yr aelodau canlynol:

- Cadeirydd - TM Williams (Cadeirydd Bwrdd y BILI)
- Is Gadeirydd - H Owen-Jones (Aelod annibynnol Bwrdd y BILI)
- Aelod - L Miles (Is Gadeirydd Bwrdd y BILI)
- Aelod - K McDonogh (Aelod Annibynnol Bwrdd y BILI)
- Aelod - Yr Athro M Jones (Aelod Annibynnol Bwrdd y BILI)
- Aelod - J Dean (Aelod Annibynnol Bwrdd y BILI)
- Yn mynychu - M Burrows (Prif Weithredwr Bwrdd y BILI)
- Yn mynychu - JM Jones (Cyfarwyddwr Cynorthwyol Gweithlu a Datblygiad Sefydliadol Bwrdd y BILI)

Mae'r Adroddiad Tâl llawn am 2009/10 yn cynnwys manylion y tâl a dalwyd o ran y Bwrdd Iechyd a'r Ymddiriedolaethau GIG a'r Byrddau Iechyd Lleol blaenorol. Fodd bynnag, aelodau cyfredol y Bwrdd Iechyd yn unig a ddangosir isod. Mae manylion yr Ymddiriedolaethau a'r Byrddau Iechyd Lleol blaenorol ar ein gwefan www.pbc.cymru.nhs.uk

Mae'r buddion mewn nwyddau yn cyfeirio at ddarparu ceir prydles ac maent yn fuddion trethadwy na gyfrifiwyd yn unol â'r canllawiau a ddarparwyd gan yr HMRC. Fodd bynnag, nid yw'r rhain yn adlewyrchu'r cyfraniadau arian parod gwirioneddol a wneir gan y Bwrdd Iechyd nad ydynt yn fwy na £5,000 i unrhyw gyfarwyddwr.

Cod Ymarfer Taliadau Gwell

Mae Cod Ymarfer Taliadau Gwell Conffederasiwn Diwydiant Prydain yn mynnu bod credydwy'r masnach i gyd yn cael eu talu o fewn 30 diwrnod i dderbyn nwyddau neu anfoneb ddilys, pa un bynnag sydd hwyraf.

Gosododd Llywodraeth Cynulliad Cymru darged o gydymffurfio 95% o ran y nifer o anfonebau a dalwyd i gredydwy'r nad ydynt yn y GIG.

	2009/10	2009/10
	Nifer	Gwerth £000
Heb fod yn rhai'r GIG		
Cyfanswm biliau a dalwyd	248,127	295,604
Cyfanswm biliau a dalwyd o fewn y targed	240,426	288,728
Canran y biliau a dalwyd o fewn y targed	96.9%	97.7%

Rydym yn falch o allu cadarnhau bod y Bwrdd Iechyd wedi rhagori ar y targed a dangosir manylion y perfformiad isod.

Trefniadau Archwilio Allanol a Chostau

Swyddfa Archwilio Cymru a benodwyd fel Archwilydd Allanol i'r Bwrdd Iechyd. Mae'r gwaith a wnaethpwyd yn cynnwys archwilio Datganiad y Cyfrifon a barn ar drefniadau'r sefydliad i sicrhau gwerth am arian.

Codwyd £1,658,000 o ffi archwilio am 2009/10 i adlewyrchu'r angen i gynhyrchu Datganiad o Gyfrifon ar gyfer y cyrff blaenorol yn unol â chyfarwyddyd Cynulliad Cymru. Paratowyd y cyfrifon hyn am y cyfnod 1 Ebrill 2009 - 30 Medi 2009 ac roeddent yn destun Archwiliad Allanol. Paratowyd set o gyfrifon statudol hefyd gan y Bwrdd Iechyd am y cyfnod 1 Ebrill 2009 hyd at 31 Mawrth 2010 fel petai wedi bodoli ar ei ffurf gyfredol am y cyfnod o ddeuddeng mis. Hefyd, mae'r ffi hwn yn cynnwys elfen sy'n gysylltiedig ag archwilio Canolfannau Gwasanaethau a Rennir sy'n darparu gwasanaethau i'r Bwrdd Iechyd.

Rhwymedigaethau Pensiynau

Mae darpariaeth Cynllun Pensiwn y GIG yn cwmpasu gweithwyr presennol a chyn-weithwyr. Cynllun buddion diffiniedig cenedlaethol heb ei ariannu ydy hwn ac mae'n cwmpasu cyflogwyr y GIG, meddygfeydd teulu a chyrff eraill, a ganiateir dan gyfarwyddyd yr Ysgrifennydd Gwladol. O ganlyniad, nid yw'n bosibl i'r Bwrdd Iechyd nodi ei gyfran o'r asedau a'r rhwymedigaethau sy'n sylfaen i'r cynllun. Felly mae Datganiad Cyfrifon y Bwrdd Iechyd yn cynnwys cyfraniadau'r cyflogwr o 14% o dâl pensiynadwy. Cyfanswm cost pensiynau 09/10 oedd £55,127,000.

Mae manylion pellach am y cynllun pensiwn ar gael yn y cyfrifon blynyddol llawn sydd ar gael ar gais i Helen Simpson, Cyfarwyddwr Cyllid fel y nodir ar dudalen 59.

Tablau Cyflogau a Phensiynau

Cyflogau a lwfansau

Allwedd:

CaD: Ymddiriedolaeth GIG Conwy a Sir Ddinbych

NW: Ymddiriedolaeth GIG Gogledd Cymru

ALHB: BILI Ynys Môn

CLHB: BILI Conwy

FLHB: BILI Sir y Fflint

BCU: Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr

NEW: Ymddiriedolaeth GIG Gogledd Ddwyrain Cymru

NWW: Ymddiriedolaeth GIG Gogledd Orllewin Cymru

GLHB: BILI Gwynedd

DLHB: BILI Sir Ddinbych

WLHB: BILI Wrecsam

Enw a theitl	2009/10			2008/09		
	Cyflog (bandiau o £5,000)	Tâl arall (bandiau o £5,000)	Buddion mewn nwyddau (i'r £000 agosaf)	Cyflog (bandiau o £5,000)	Tâl arall (bandiau o £5,000)	Buddion mewn nwyddau (i'r £000 agosaf)
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Mrs M Burrows Prif Weithredwr: NEW, NW, BCU (7 Mai 2008)	190 - 195	0	7.5	150 - 155	0	7.5
Mr M Scriven Cyfarwyddwr Meddygol: NEW, BCU (hyd at 30 Mehefin 2008 ac o 1 Hydref)	50 - 55	20 - 25	3.0	10 - 15	20 - 25	0
Mrs J Galvani Cyfarwyddwr Nyrsio: CaD, NEW, BCU	120 - 125	0	4.2	95 - 100	0	3.4
Mr N Bradshaw Cyfarwyddwr Cynllunio: NEW, BCU Cyfarwyddwr Cynllunio Straegaeth: NW	120 - 125	0	3.9	100 - 105	0	3.9
Dr K Griffiths Cyfarwyddwr Therapiau a Gwyddor Iechyd: BCU (o 1 Hydref 2009)	45 - 50	0	0	0	0	0
Mr G Lang Prif Weithredwr: WLHB Cyfarwyddwr Gofal Cychwynnol a Pharneriaethau Cymuned: NW Cyfarwyddwr Gofal Cychwynnol, Cymuned a Gwasanaethau Iechyd Meddwl: BCU	120 - 125	0	5.0	60 - 65	0	5.0

Mr J M Jones Prif Weithredwr: NWW Cyfarwyddwr Gweithlu a Datblygiad Sefydliadol: BCU	120 - 125	0	1.5	120 - 125	0	2.0
Mr A Jones* Cyfarwyddwr Iechyd Cyhoeddus: BCU (o 1 Hydref 2009)	0	0	0	0	0	0
Mrs G Lewis-Parry Prif Weithredwr: GLHB Cyfarwyddwr Llywodraethu a Chyfathrebu: BCU	85 - 90	0	3.0	80 - 85	0	3.0
Mr M Common Cyfarwyddwr Gweithrediadau: NEW Cyfarwyddwr Perfformiad: NW Cyfarwyddwr Gwelliannau a Chefnogi Busnes: BCU	110 - 115	0	7.1	100 - 105	0	8.1
Mrs H Simpson Cyfarwyddwr Cyllid: BCU (o 4 Ionawr 2010)	30 - 35	0	0.9	0	0	0
Mr C Jenn Cyfarwyddwr Cyllid: FLHB, BCU (hyd at 3 Ionawr 2010)	80 - 85	0	2.3	70 - 75	0	2.4

* Mae Mr A Jones yn gweithio i Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Buddion Pensiynau

Enw a theitl	Gwir gynnydd mewn pensiwn yn 60 oed (bandiau o £2,500) £000	Lwmp swm yn 60 oed yn gysylltiedig â chynnydd real mewn pensiwn (bandiau o £2,500) £000	Cyfanswm y pensiwn cronedig yn 60 oed ar 31 Mawrth 2010 (bandiau o £5,000) £000	Lwmp swm yn 60 oed yn gysylltiedig â phensiwn cronedig ar 31 Mawrth 2010 (bandiau o £5,000) £000	Gwerth Cyfatebol Trosglwyddo i Arian ar 31 Mawrth 2010 £000	Gwerth Cyfatebol Trosglwyddo i Arian £000	Gwir gynnydd Gwerth Cyfatebol Trosglwyddo i Arian £000	Cyfraniad y cyflogwr i bensiwn cyfrandeiliaid £00
Mrs M Burrows Prif Weithredwr: NEW, NW, BCU	2.5 - 5.0	10.0 - 12.5	30 - 35	100 - 105	745	605	110	0
Mr M Scriven Cyfarwyddwr Meddygol: NEW, BCU (hyd at 30 Mehefin 2008 ac o 1 Hydref)	0.0 - 2.5	0.0 - 2.5	50 - 55	160 - 165	1,048	235	28	0
Mrs J Galvani Cyfarwyddwr Nyrsio: CaD, NEW, BCU	5.0 - 7.5	15.0 - 17.5	45 - 50	140 - 145	878	676	168	0
Mrs H Simpson Cyfarwyddwr Cyllid: BCU (o 4 Ionawr 2010)	0.0 - 2.5	0.0 - 2.5	30 - 35	100 - 105	569	493	13	0
Mr C Jenn Cyfarwyddwr Cyllid: FLHB, BCU (hyd at 3 Ionawr 2010)	10.0 - 12.5	30.0 - 32.5	35 - 40	105 - 110	828	726	274	0
Mr M Common Cyfarwyddwr Gweithrediadau: NEW Cyfarwyddwr Perfformiad: NW Cyfarwyddwr Gwelliannau a Chefnogi Busnes: BCU	2.5 - 5.0	7.5 - 10.0	50 - 55	150 - 155	1,159	1,005	103	0
Mr J M Jones Prif Weithredwr: NWW Cyfarwyddwr Gweithlu a Datblygiad Sefydliadol: BCU	0.0 - 2.5	0.0 - 2.5	40 - 45	125 - 130	803	719	48	0

Mr N Bradshaw Cyfarwyddwr Cynllunio: NEW, BCU Cyfarwyddwr Cynllunio Strategaeth: NW	2.5 - 5.0	12.5 - 15.0	25 - 30	75 - 80	533	387	126	0
Dr K Griffiths Cyfarwyddwr Therapiau a Gwyddor Iechyd: BCU (o 1 Hydref 2009)	0.0 - 2.5	0.0 - 2.5	45 - 50	145 - 150	0	0	0	0
Mr G Lang Prif Weithredwr: WLHB Cyfarwyddwr Gofal Cychwynnol a Phartneriaethau: NW Cyfarwyddwr Gofal Cychwynnol, Cymuned a Gwasanaethau Iechyd Meddwl: BCU	7.5 - 10.0	22.5 - 25.0	35 - 40	105 - 110	588	419	148	0
Mrs G Lewis-Parry Prif Weithredwr: GLHB Cyfarwyddwr Llywodraethu a Chyfathrebu: BCU	0 - 2.5	5 - 7.5	20 - 25	65 - 70	420	350	53	0
Mr A Jones* Cyfarwyddwr Iechyd Cyhoeddus: BCU (o 1 Hydref 2009)								

* Mae Mr A Jones yn gweithio i Iechyd Cyhoeddus Cymru

Gwneud iddo ddigwydd

Datblygu'r Sefydliad

Rydym yn gwybod pa mor bwysig y bu'r gwaith ailstrwythuro er mwyn datblygu sefydliad llwyddiannus. Yn y misoedd cyntaf ers y sefydlwyd y Bwrdd Iechyd Prifysgol llwyddwyd i wneud y canlynol:

- Creu Rhaglen Datblygu'r Bwrdd ar gyfer aelodau gweithredol ac annibynnol y Bwrdd
- Gweithredu a monitro Polisi Newid Sefydliadol Cymru Gyfan, mewn partneriaeth
- Darparu gweithdai "Rheoli'ch Gyrfa" i staff, oedd yn cynnwys cymorth i ysgrifennu CV, sgiliau cyfweld, ffynnu yn ystod cyfnod o newid a rheoli gyrfa bersonol
- Darparu cefnogaeth ymgynghorwyr mewnol ar gyfer datblygu ac adeiladu timau newydd, sy'n allweddol ar gyfer creu gwerthoedd cyffredin ar draws y sefydliad

Gweithio mewn partneriaeth gydag undebau llafur

Fel cyflogwr rydym wedi ymrwymo'n llawn i weithio mewn partneriaeth â phartneriaid Undebau Llafur ac rydym yn sylweddoli gwerth ychwanegol hyn. Sefydlwyd fframwaith partneriaeth er mwyn diwallu anghenion busnes y Bwrdd Iechyd ac ar yr un pryd sicrhau bod y sefydliad i gyd yn cadw at egwyddorion gweithio mewn partneriaeth.

Sefydlwyd Fforwm Partneriaeth Lleol ac mae'n un o bwyllgorau ymgynghorol Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr. Mae'r Fforwm Partneriaeth Lleol yn cyfarfod bob dau fis o dan gadeiryddiaeth y Prif Weithredwr a Chadeirydd Undeb Llafur Lleol ar y cyd.

Partneriaeth â phrifysgolion

Mae'n cysylltiadau â Phrifysgolion Bangor a Glyndŵr a Chaerdydd yn dal yn gryf. Mae yna nifer o benodiadau ar y cyd ac er anrhydedd rhwng staff Prifysgol a'r Bwrdd Iechyd a chynhelir llawer o brosiectau ymchwil ar bynciau clinigol yn y Prifysgolion ac adrannau clinigol y Bwrdd Iechyd.

Mae llawer o'r staff yn trefnu ac yn dysgu amrywiaeth eang o gyrsiau ar lefel israddedig ac ôl-raddedig.

Mae datblygu mwy o'r cyrsiau hyn, yn enwedig ar lefel ôl-raddedig, yn cael ei weld fel rhan o'r ateb i'r pwysau sy'n wynebu'r Bwrdd Iechyd gan y bydd yn helpu

staff i ehangu eu sgiliau ac ymestyn eu rolau.

Mae yna ymrwymiad cryf o bob ochr i gynyddu'r agenda ymchwil yn fwy sylweddol fyth ac anelu at sicrhau mwy o arian allanol.

Sut i gysylltu â ni

Os hoffech ragor o gopiâu o'r adroddiad hwn neu fwy o wybodaeth am waith y Bwrdd Iechyd, cysylltwch â:

E-bost: info.bcu@wales.nhs.uk

Ffôn: 01248 384384

Neu ysgrifennu i'r: Pencadlys
Ysbyty Gwynedd
Penrhosgarnedd
Bangor
Gwynedd
LL57 2PW

Gwefan: www.pbc.cymru.nhs.uk

Rydym hefyd yn croesawu'ch ymateb i'r Adroddiad Blynyddol. Os hoffech chi hefyd wybodaeth mewn iaith neu ffurf arall gofynnwch i ni.